

EMBARGO TOT
10 MEI 2007

Leren doe je samen!

Het Mentor-Tutor Project
als succesvolle formule

**een praktisch werkboek
voor het onderwijs**

Petra Moolenaar

VOORWOORD

Leerlingen uit verschillende etnisch-culturele groepen leren op school met elkaar omgaan. Zij vormen met hun leraren een specifieke leef- en werkgemeenschap, een schoolcultuur.

Tenminste ... áls zij samen naar school gaan.

We roepen het vaak genoeg: “de kennismaatschappij is voor iedereen, iedereen krijgt in het onderwijs in Nederland gelijke kansen”. Toch zien wij dat allochtone jongeren regelmatig het onderwijs voortijdig verlaten. Er wordt dan snel gezegd dat ze een te grote taalachterstand hebben en de vrijheid van ons onderwijssysteem niet aankunnen. Vragen we allochtone leerlingen naar hun schoolervaring, dan spreken ze over onbegrip, het gemis van een studiemaatje en een culturele gap.

Gelukkig is er ook een groep allochtone jongeren die prima presteert in ons onderwijssysteem. Hun succes kan anderen succesvol maken. Een goed voorbeeld, een vertrouwenspersoon, een steuntje in de rug, maakt dat talent in de knop tot volle bloei kan komen.

Het koppelen van een tutor en mentor aan een leerling geeft de jongeren kracht om hun capaciteiten goed te kunnen ontplooien en in de toekomst succesvol te kunnen participeren in onze multi-culturele samenleving.

In het voorliggende boek laten wij zien dat de kennismaatschappij voor iedereen is, als wij maar de juiste methodiek inzetten. Een methodiek waarmee onderwijs betekenisvol wordt voor onze Marokkaanse leerlingen, waarmee Marokkaanse ouders betrokken raken bij het onderwijs van hun kinderen en waarmee onderwijsresultaten verbeteren.

In dit boek zijn de ervaringen met deze werkwijze op scholen voor voortgezet onderwijs in 's-Hertogenbosch en de successen die daarmee zijn geboekt beschreven.

Bart Eigeman

Wethouder van o.a. Jeugd en Onderwijs

Colofon

Uitgave en producte btz, in opdracht van Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch
Mei 2007

Interviews en teksten: Petra Moolenaar
Druk: Drukkerij Mezclado Tilburg

© Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. www.btzweb.nl

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	7
Hoofdstuk 1:	
De opzet en uitvoering van het <i>Mentor - Tutor project</i> tot nu toe; <i>een verslag van bevindingen</i>	9
<i>de aanpak</i>	11
<i>de verschillen in aanpak binnen de scholen</i>	12
<i>de aanpak buiten de school</i>	15
<i>interview tutor</i>	20
<i>interview coordinator</i>	21
<i>interview projectmedewerkers</i>	23
Hoofdstuk 2:	
Organisatie van een <i>Mentor - Tutor project</i>	25
<i>planning en voorbereiding van het project</i>	26
<i>planning en uitvoering van het project</i>	28
<i>personeel bezetting, faciliteiten en kosten</i>	32
<i>veel voorkomende vragen</i>	33
Hoofdstuk 3:	
De didactiek van de lessen binnen het <i>Mentor - Tutor project</i>	41
<i>kennismakingsbijeenkomst</i>	41
<i>huiswerkklas</i>	42
<i>themaklassen</i>	46
<i>klassenmanagement en structuur</i>	48
<i>veel voorkomende vragen</i>	49
Hoofdstuk 4:	
Oud en nieuw naast elkaar; wat zijn de verschillen tussen het oude project en het nieuwe te starten project	51
Hoofdstuk 5 Slot	53
Nawoord	55
Bijlagen.....	56

INLEIDING

De Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch, de Gemeente 's-Hertogenbosch en de provincie besloten 3 jaar geleden hun nek uit te steken voor een pilot *Mentor-tutor project* genaamd.* Er werd geïnvesteerd in een project om leerlingen van Marokkaanse afkomst een thuisgevoel op school te geven. Doel: Marokkaanse leerlingen binnen de school houden; schoolresultaten van deze leerlingen verbeteren; hen expliciet helpen bij hun studiekeus; en de relatie ouder - school - leerling verbeteren. Op deze manier werd in het Bossche een landelijk onderkend probleem aangepakt. Het werd een gedurfde, maar noodzakelijke pilot met een aanzienlijk kostenplaatje.

Het Sint-Jans lyceum, Hervion College en Jeroen Bosch College meldden zich aan. Ze stelden coördinatoren en tutoeren binnen hun scholen aan. De Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch (afgekort SJMH) zette de organisatie op, zocht naar enthousiaste projectmedewerkers en ging op zoek naar mentoren en het onzekere project ging van start, aanvankelijk betaald door geld van gemeente en provincie, maar na twee jaar gesteund door geld van de Europese gemeenschap, Equal.

Het project blijkt een succesformule. Reden de methodiek in een boek voor iedereen inzichtelijk te maken, een boek dat hier nu voor u ligt.

* Waarvoor staat deze naam? *Mentor* staat voor de aangezochte mentoren. Dit zijn Marokkaanse studenten van universiteiten en hbo-instellingen, die op een professionele manier Marokkaanse leerlingen uit 3^e en 4^e leerjaar coachen als het gaat om beroepskeuze en planning van de studie. Verder begeleiden de mentoren op afstand Marokkaanse brugklassers door gesprekken met ze te voeren over school en onderwijskeuze en door met de ouders tijdens huisbezoeken te poraten over het onderwijs in Nederland en de schoolkeuze van hun kinderen. De *tutores* zijn de Marokkaanse leerlingen uit het 3^e en 4^e leerjaar, die een cursus huiswerkbegeleiding hebben gevolgd en op grond van deze cursus de Marokkaanse leerlingen uit het 1^e leerjaar helpen bij het maken van hun huiswerk en hun leerwerk.

In hoofdstuk 1 van dit boek leest u over de wijze, waarop SMJH dit project heeft geïntroduceerd en georganiseerd bij de verschillende scholen. U leest over de bevindingen van de projectmedewerkers, de ervaringen van de coördinatoren en u leest in een interview de reacties van enkele deelnemende leerlingen. Het geeft een scala van belevingen te zien, waaruit duidelijk wordt hoe er is geïnvesteerd door de school en de betrokkenen en waardoor het een succes is geworden.

Het doel van dit boek is u als schoolleider ervan te overtuigen, dat het *Mentor-Tutor Project* voortgang verdient. We laten u zien dat het tot successen leidt bij uw allochtone leerlingen. Vraag is nu: hoe? Hoofdstuk 2 springt in op de organisatie. U leest er hoe het project wordt opgestart; welke facilitaire voorzieningen er gevraagd worden, hoeveel fte het project een school kost, hoeveel onderwijsuren voor de pupillen en tutores berekend moeten worden en hoeveel voorbereidingsuren het project vraagt en waar, bij wie en hoe er een eventuele tegemoetkoming kan worden aangevraagd voor de te maken kosten. Naast de opzet voor het project staat er in dit hoofdstuk een overzichtelijk uitvoeringsrooster. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een rubriek “frequently asked questions”.

De organisatie is de ene kant van het verhaal, maar een project valt of staat met een goede methodiek en didactiek. Werken met Marokkaanse leerlingen betekent uitzoeken wat voor deze leerlingen een goed pedagogisch klimaat is. Het betekent je verdiepen in de cultuur en uitzoeken wat voor hen betekenisvol is. Hoofdstuk 3 toont een stapsgewijs aangeboden didactiek en methodiek.

HOOFDSTUK 1

De opzet en uitvoering van het Mentor-Tutor Project tot nu toe: een verslag van bevindingen.

De SMJH had in de jaren van haar bestaan ontdekt dat huiswerkklassen voor Marokkaanse jongeren zinvol zijn: schoolprestaties gaan vooruit. Deze bevinding is voor de stichting aanleiding te pleiten voor een interne en externe begeleiding van jongeren in het voortgezet onderwijs. Gemeente 's-Hertogenbosch en de provincie Noord-Brabant raken overtuigd van de argumenten van de SMJH. In 2004 krijgt de pilot een kans, geldelijk ondersteund door gemeente en provincie. Het startschot is gegeven: scholen voor voortgezet onderwijs binnen Den Bosch worden benaderd.

Het Sint-Jans lyceum, het Jeroen Bosch college en het Hervion College zijn meteen bereid het *Mentor - Tutor Project* uit te voeren. Beoogde doelen: de schoolresultaten van de allochtone Marokkaanse leerlingen verbeteren, schooluitval voorkomen, de betrokkenheid van Marokkaanse leerlingen met hun school vergroten, ouders betrekken bij het onderwijs aan hun kinderen.

In dit hoofdstuk vertellen we over de aanleiding, de aanpak en het resultaat van een vernieuwend onderwijsproject.

Zijn allochtone pubers dan anders en verdienen ze een andere aanpak?

In een tijd van integratie is zo'n segregerende vraag eigenlijk niet gepast. Door de bank genomen zijn de allochtone pubers niet anders dan de Nederlandse pubers. Ze zitten in hun puberteit, zijn hierdoor gericht op de andere sekse, willen graag bij een groep horen en door een groep bevestigd worden, hebben net als alle andere pubers concentratieproblemen en zetten zich af tegen hun ouders en meerderen. Toch is het grote verschil met de autochtone jongeren, dat ze van huis uit met cultuurverschillen te maken hebben. Wellicht zijn deze verschillen niet zo groot meer als een twintig, dertig jaar geleden, maar nog steeds merken allochtone jongeren dat hun ouders andere eisen aan hen stellen, dan de Nederlandse maatschappij. Zo is er die Nederlandse maatschappij, die van allochtone jongeren vraagt dat ze compleet integreren, liefst met één paspoort en daarnaast vragen hun ouders hun kinderen iets van de eigen cul-

tuur te bewaren, het liefst straks getrouwd met iemand uit de eigen cultuur. Het kan niet anders of je loopt als allochtone puber tegen deze verschillen aan. Een voorbeeld, uitspraak van een Marokkaanse leerling aan het begin van het project: “die leraar wil persé dat ik als Marokkaanse jongen met dat meisje samenwerk. Nou, mooi niet! Jongens werken met jongens samen. Ik heb het met mijn ouders besproken en die snappen mij helemaal.”

Wat verwachten allochtone ouders van het Nederlandse onderwijs?

“Ik wil mevrouw, dat mijn kinderen goed onderwijs krijgen. Dat ze een goede baan krijgen” Allochtone ouders geven hun kinderen nog af aan de school, Ze gaan ervan uit dat de school het onderwijs wel regelt. Het is voor hen vaak nog onduidelijk hoe zij als ouders dat onderwijs mee kunnen begeleiden.

De allochtone ouder wil niet dat de school opvoedt. De opvoeding gebeurt thuis en het onderwijs is een zaak van de school. Het besef dat onderwijs en opvoeding niet los van elkaar staan, komt vaak op een moment dat er onenigheid is tussen de ouder en de school. “Waarom moet mijn jongen samenwerken met meisjes?“, “Waarom geven jullie seksuele voorlichting op school?“, “Ik wil niet dat mijn dochter daarbij aanwezig is”, “Zij hoeft van mij niet naar het VWO”

Het zijn niet altijd emancipatieproblemen. Vaak zijn het diepgewortelde religieuze waarden en normen.

Om in discussie te kunnen gaan over waarden en normen en over het levensgeluk van onze allochtone pubers in een Nederlandse maatschappij is het van belang apart te praten met de ouders van deze jongeren en de jongeren op school een kans te geven de eigen cultuur terug te vinden. De meest aangewezen persoon om dit gesprek aan te gaan is de geïntegreerde allochtoon, die de niet-Nederlandse cultuur van binnenuit kent, het vertrouwen heeft en de dialoog mogelijk maakt.

Het is een kwestie van geven en nemen: in huiswerkklassen nemen we wat vrije tijd van de allochtone jongeren en leren we ze leren. We zetten in op prestatie, maar tegelijkertijd geven we ze de mogelijkheid om in diezelfde klas in één cultuur bij elkaar te zitten en gezelligheid te vinden. We geven de allochtone ouders de mogelijkheid een eigen ouderavond te hebben, maar we nemen de vrijheid om bij hen binnen te dringen en te praten over opvoeding en onderwijs. Het was op basis van dit poldermodel dat het *Mentor - Tutor Project* ontstond.

DE AANPAK:

De drie scholen voor voortgezet onderwijs in Den Bosch, waar drie jaar geleden de SMJH met het project begon, hadden ieder een eigen manier van aanpak en uitvoer. Dat verschil in uitvoering had niet in de eerste plaats te maken met de verschillen in onderwijsniveau (het Hervion College heeft vmbo-leerlingen, het Jeroen Bosch College en het Sint-Janslyceum werkt ook met havissten en vwo-leerlingen), maar het had meer nog te maken met de visie van iedere afzonderlijke school. Voor het uiteindelijk behaalde eindresultaat van de pilot maakt het niets uit: bij alle drie de scholen is het project een succes, dat voortgezet wordt.

Uitgangspunt en eerste aanzet voor alle drie de scholen is hetzelfde: een apart project voor allochtone leerlingen geleid door allochtone begeleiders van binnen en buiten de school. Intensief contact met de ouders: aparte ouderavonden en huisbezoeken. Coördinatoren die op zoek gaan naar allochtone brugklassers, de zogenaamde pupillen. Coördinatoren die daarnaast zochten naar allochtone vierdejaars, de zogenaamde tutoren, die de brugklassers gedurende de pilot begeleiden bij hun huiswerk. Projectmedewerkers van de SMJH die intussen extern op hbo-instellingen en universiteiten mentoren werven. Vrouwen en mannen, die in eerste instantie zullen worden aangesteld als persoonlijke coach van de brugklasser en die de brug zijn tussen de ouder en de school. De inhoudelijke aansturing van deze organisatie lag bij de SMJH.

DE VERSCHILLEN IN AANPAK BINNEN DE SCHOLEN

Aanpak op het Hervion College

Het Hervion College is een school voor vmbo. Als we spreken met Han Weijer coördinator van de pilot heeft hij het over leerlingen, die gebaat zijn bij sturing.

Op het Hervion College hebben de projectmedewerkers van de SMJH daarom gekozen voor wekelijkse huiswerkklassen. Iedere week zitten leerlingen op vrijwillige basis bij elkaar om met elkaar te werken, te praten en gedachten uit te wisselen. Maar zoals de leerlingen op het Hervion College aangeven ook en vooral om met elkaar plezier te hebben. Iedere week komen ze trouw naar het gereserveerde lokaal. Ze praten met elkaar en maken hun huiswerk. Er is een vast programma en er is de vaste begeleiding van de tutoren. Dit zijn allochtone leerlingen uit het derde en vierde leerjaar. Aanvankelijk begeleiden de tutoren van het Hervion College de brugklassers, maar inmiddels een jaar verder zijn onze brugklassers, tweedeklassers en gaat de begeleiding nog steeds door. Er melden zich ook nog steeds nieuwe tutoren aan. Allemaal Marokkaanse leerlingen die aangetrokken door posters of door enthousiaste verhalen intekenen voor het project. Ze krijgen er op dit moment nog niets voor, maar zoals ze zelf aangeven, is dat voor hen niet nodig. De gezelligheid en saamhorigheid is al betaling genoeg.

Naast dat huiswerk maken biedt de SMJH binnen het project ook nog een ander programma, namelijk: de beroepsvoorlichting. Zo komen allochtone oud-leerlingen vertellen over hun ervaringen op het mbo en hbo en de beroepskeuze, die ze hebben gemaakt. Deze beroepsvoorlichting wordt door zowel de leerlingen als de tutoren als zeer waardevol beschouwd. In het interview hieronder met Soumia Houzmali is te lezen dat ze door deze uitwisseling is veranderd van beroepskeuze: was ze eerst nog zeker de zorg in te gaan, nu heeft ze definitief gekozen voor de havo en het beroep van leraar.

De visie van de school is vooral cognitieve aansturing van leerlingen. Zo hebben projectmedewerkers van het SMJH en de coördinator van het Hervion College in overleg besloten naast de vaste tutoren nog een tussenlaag te creëren en zo extra didactische begeleiding op het project te zetten. Die extra begeleiding wordt gegeven door twee hbo-studenten van Marokkaanse afkomst, Abdel Hamdad, student vierdejaar aan de Pabo in Den Bosch en Sara Rerhioui, student onderwijsassistent aan het mbo in Den Bosch. Beiden lopen stage op het Hervion en volgen het project. Ze inventariseren de leervragen van de leerlingen, controleren de opkomst, helpen waar nodig de tutoren, houden een leerlingvolgsysteem bij. Ze maken individueel met leerlingen een planning voor die vak-

ken waar ze zwak in zijn. Twee leerlingen op het Hervion, Zaineb en Nabila zeggen er het volgende over. “Je durft bij je tutor echt vragen te stellen. Soms zeg je die vragen in de klas niet zo snel. Maar we weten dat Soumia, onze tutor de tijd neemt, om je te begrijpen. En de begeleidster Sara leert je hoe je een vak beter kunt voorbereiden.” Het is bekend dat veel allochtone meisjes niet snel vragen stellen in de klas. Het spreken voor een groep is een drempel. De tutores en de extra begeleider op het Hervion college nemen deze drempel weg.

Verder hebben de leerlingen allemaal een mentor toegewezen gekregen. Deze externe coach en begeleider mailt met zijn leerlingen, gaat op huisbezoek en legt waar nodig contact met de coördinator en de projectmedewerkers. Daarnaast hebben de projectmedewerkers van SMJH wekelijks contact met de school en stellen ze waar nodig het programma bij.

De aanpak op het Jeroen Bosch College

Het Jeroen Bosch College is een school voor vmbo, havo en vwo. De leerlingen die meedoen aan het project zijn allemaal brugklassers. Zij zijn afkomstig uit het vmbo, de havo en het vwo. In tegenstelling tot het Hervion College zijn er hier naast Marokkaanse ook Turkse kinderen die aan het project meedoen. De coördinator Jos Veenker geeft het als volgt aan: “Er is vooral ingezet op huiswerkbegeleiding, maar niet wekelijks: de leerlingen moeten zelf leren plannen en studeren. Samen met het SMJH is daarom gekozen voor een tweewekelijkse bijeenkomst.”

De school heeft naast Jos Veenker een docent aangewezen voor de praktische dagelijkse gang van zaken. Het gaat hier om een docente van Turkse afkomst Seniz Unsal. Seniz bewaakt de voortgang van het project, bespreekt de lokalen. Verder bespreekt ze met de deelnemende leerlingen de schoolresultaten. Tweewekelijks komen op het Jeroen Bosch College de brugklassers bij elkaar. Ze maken hun huiswerk onder begeleiding van hun tutor, een leerling uit het derde of vierde leerjaar. De leerlingen praten erg enthousiast over de huiswerkbijeenkomsten. Vooral het sociale samenzijn wordt benadrukt.

De projectmedewerkers van het SMJH zijn altijd bij de bijeenkomsten aanwezig. Zij coachen de tutores en bespreken de voortgang van het project met de directe contactpersoon Seniz Unsal.

De 17 deelnemers op het Jeroen Bosch hebben evenals de leerlingen op het Hervion een mentor toegewezen gekregen. De huisbezoeken van deze mentoren en de persoonlijke aandacht worden als zeer waardevol beschouwd.

Was er op het Hervion College veel aandacht voor de vervolgopleiding en de mogelijke beroepskeuze, op het Jeroen Bosch College is dit onderdeel door de SMJH niet zo groots aangezet. Dit heeft alles te maken met de soort onderwijs dat de deelnemende leerlingen volgt, met name de havisten en de vwo-ers zijn nog niet met hun beroepskeuze bezig. Toch is er gekozen voor één voorlichtings-bijeenkomst ten behoeve van de vmbo-leerlingen.

De aanpak op het Sint-Jans Lyceum

Het Sint-Jans Lyceum is een school voor vmbo, havo, atheneum en gymnasium. Op het Sint-Jans Lyceum is de aanpak weer anders, dan bij de hierboven staande scholen; de uitwerking is echter niet minder. Op deze school is voor de individuele begeleiding gekozen. Dit houdt in dat de tutor, hier een vierdejaars, wekelijks met de aan hem of haar toegewezen leerlingen praat. Verder kan de leerling altijd met problemen en vragen naar zijn tutor. Eens in de vier weken is er een centrale bijeenkomst. Dit kunnen bijeenkomsten met tutoren en leerlingen zijn, maar het kunnen ook afzonderlijke bijeenkomsten voor alleen tutoren of voor alleen leerlingen zijn. Doel van deze centrale bijeenkomsten is uit te zoeken wat de meerwaarde is van het project voor de leerlingen en de tutoren. Leerlingen wordt niet alleen gevraagd te vertellen over het contact dat ze met hun tutor hebben, maar ook wat het contact heeft opgeleverd. Wat hebben ze met de adviezen van de tutoren gedaan? Aan de tutoren wordt gevraagd hoe het contact met de leerlingen verloopt en of ze bij alles in staat zijn begeleiding te geven.

Het Sint-Jans Lyceum heeft in haar onderwijsvisie staan, dat leerlingen naar zelfstandigheid moeten worden opgeleid. De begeleiding, zoals hierboven beschreven sluit bij deze visie aan.

Het Sint-Jans Lyceum wijkt nog op een ander punt af van de hierboven genoemde scholen. Zij heeft gekozen voor tutoren met een Nederlandse achtergrond. Zoals Pauline Lurinks zelf zegt: "Bij gebrek aan Marokkaanse leerlingen".

14 Leerlingen geven in gesprekken aan zeer tevreden te zijn. Vooral is voor hen belangrijk dat ze gesteund worden. Ook hier blijkt net als bij de eerder vermelde scholen dat het leren vragen durven stellen door iedereen als een winstpunt wordt gezien.

Omdat het project veel minder gecontroleerd verloopt dan op het Jeroen Bosch College en het Hervion College, is er door het Sint-Jans lyceum extra geïnvesteerd in de training van de tutoren. De vierdejaars leerlingen zijn een halve dag getraind door een trainer van het Provinciaal Steunpunt Werkgelegenheid. De

leerlingen werd geleerd hoe je moest begeleiden: welk werk neem je uit handen en welk werk niet? Wat mag je als tutor van je leerlingen verwachten dat ze zelfstandig doen? Wat voor vragen kun je stellen en hoe vraag je door.

DE AANPAK BUITEN DE SCHOOL

Pratend met Han Weijer, Jos Veenker en Pauline Lurinks, de huidige coördinatoren van het project op onze Bossche scholen voor voortgezet onderwijs komt naast de grotere betrokkenheid van de leerlingen nog een ander punt sterk naar voren en dat is: de verbeterde band van de school met de ouders. Ze verwijzen alle drie naar de uitstekende organisatie op dit punt van het SMJH en haar projectmedewerkers.

De ouderavond is hier een groot goed. Veel ouders kwamen door die speciale ouderavond voor het eerst op school. Naast de brief werden ze nog even persoonlijk telefonisch uitgenodigd door de beide Marokkaanse projectmedewerkers van het SMJH: Karim El Barkaoui en Samir Solo. Het was duidelijk: de avond was een succes. Normaliter komen allochtone ouders niet snel naar de school van zoon of dochter, maar de Marokkaanse projectmedewerkers die deze avonden samen met de coördinator opzetten en begeleidden, wisten de ouders de school in te krijgen. De uitnodigingsbrieven alleen zouden niet geholpen hebben. Ouders werden persoonlijk gebeld en mondeling uitgenodigd op de dag van de ouderavond en waar nodig in de eigen taal aangesproken. Op de avonden zelf bleken meer mannen dan vrouwen te komen. De vrouwen, die eigenlijk weg wilden lopen, werden door de projectmedewerkers aangesproken en bleven uiteindelijk toch. De avond ging over: huiswerk, studievoortgang, studiemappen, rapporten, studiepunten, etc. Het project werd voorgesteld en de ouders mochten voorstellen doen. Ouders hadden een prima avond: ze ontmoetten medeouders en wisten voor het eerst hoe het onderwijs van hun kind eruitziet.

Eindelijk goed geïnformeerd over de studie van hun kind en het belang van het project, gaven ouders hun kinderen in grote getale op. Naast de tutor, die hun kind zou begeleiden, sprak ook vooral het mentorschap aan. Deze mentor, een student aan een hbo en/ of universiteit, met dezelfde culturele achtergrond en van buiten de school, houdt zich voornamelijk met sociaal welbevinden van de leerlingen bezig. Hij/zij kan bij de huiswerklessen aanwezig zijn en van tijd tot tijd gebeurt dat ook, maar er worden vooral huisbezoeken afgelegd. In gesprekken met de ouders en de leerlingen krijgt de mentor zo een beeld van de leerling en zijn thuissituatie en begeleidt hij op afstand. In andere minder in-

dividuele culturen, zoals de Nederlandse cultuur, is het heel gewoon dat de opvoeding door velen gedragen wordt. De allochtone ouders, die aan het project meewerkten, zagen de mentoren als dankbare bronnen van buitenaf, mede-opvoeders. Ze stelden de huisbezoeken zeer op prijs en zoals de mentoren zelf aangaven: er ontstond een hechte band.

Hoeveel leerlingen doen mee?

Op het Sint-Jans College doen zo'n 20 brugklassers mee. Allen leerlingen met een Marokkaanse achtergrond.

Op het Hervion doen dit schooljaar 15 tweedejaars mee. Deze laatste groep is vorig jaar in de brugklas met het project begonnen en vindt het project zo positief dat zij dit jaar doorgaan.

Op het Jeroen Bosch gaat het om 17 brugklassers: Turkse en Marokkaanse leerlingen.

Is de doelstelling gehaald?

Uit de reacties van de leerlingen en de interviews, die hierna te lezen zijn, kunnen we vaststellen dat door iedere partij geconstateerd wordt dat het grote winstpunt de grotere betrokkenheid van ouders en leerlingen met de school is. Vooral de saamhorigheid wordt door Soumia Houzmali, tutor op het Hervion College genoemd. Op mijn vraag of de leerlingen de huiswerkklassen zinvol en leuk vinden, antwoordt ze: "Je hoopt van wel, maar je kunt het ook zien: ze zijn zo aardig voor elkaar." Verder valt haar op dat de leerlingen zo trouw naar de huiswerkklassen komen.

Op mijn vraag of die saamhorigheid er is, omdat hier allemaal leerlingen met een Marokkaanse achtergrond bij elkaar zitten, antwoordt ze: "Het maakt niet uit of mensen nu Nederlands of Marokkaans zijn; het is het individu dat telt."

Opvallend is dat Han Weijer coördinator van het Hervion College, juist wel wijst op het belang van de culturele band: "Belangrijk is voor de allochtone leerlingen dat de mentoren en tutoren dezelfde culturele achtergrond hebben en dus begrijpen wat de leerlingen doormaken. De gezamenlijke achtergrond blijkt de bodem voor een goed pedagogisch klimaat." Ook ouders vinden die gezamenlijkheid van culturele achtergrond belangrijk. Maar navraag bij de leerlingen maakt, dat het voor hen niet het eerste belangrijke punt is.

Coördinator Jos Veenker vertelt dat hij anders is gaan kijken naar de allochtone leerlingen in zijn school. Hij heeft hun houding ten aanzien van het naar school gaan zien veranderen en heeft door het intensievere contact met de ouders en ook de mentoren en tutoren gemerkt dat het culturele gat langzaam wordt overbrugd door dit project.

Natuurlijk zijn er altijd punten ter verbetering aan te voeren. Abdel Hamdad maar ook Han Weijer, beiden werkzaam binnen het project op het Hervion College opteren voor een uitgewerkt didactisch programma. Abdel vindt dat de leerlingen recht hebben op een programma. Hij is pas kort op het project gezet en doet zijn uiterste best, om aan de leerlingen een programma voor te leggen. We weten vanuit onderzoek dat cursussen studievoordigheid niet helpen. Wel helpt het om met leerlingen te reflecteren op hun leerstijl. Leerlingen worden zich alleen op die manier bewust van hun leeraanpak.

Als belangrijkste opmerking bij deze pilot kunnen we vaststellen dat de implementatie flexibel moet gebeuren: nergens wordt zo bewust gekeken naar schoolvisie, populatie van de allochtone leerlingen en het doel van het project. Hieronder ziet u in een schema de implementatie, uitgangspunt en doel van de pilot per school verwerkt. Daarna leest u waardevolle interviews van mensen die in het eerste uur binnen het project hebben gewerkt.

	Hervion College
Deelnemende leerlingen	15
Culturele achtergrond leerlingen	Marokkaans
Leerjaar deelnemende leerlingen	tweedejaars
Aantal tutoren	7
Training tutoren	N.v.t
Culturele achtergrond tutoren	Marokkaans
Aantal mentoren	8 1 mentor op 2 leerlingen
Taak mentor	Houdt controle op sociaal welbevinden van leerling. Legt huisbezoek af.
Extra didactische begeleiding	2 Marokkaanse stagiaires
Aanwezigheid projectmedewerkers SMJH op de scholen	Wekelijks. Aanwezig bij de lessen. Contact met de coördinator en de didactische begeleiders
Meting resultaten	Nulmeting, eindmeting Controle rapporten en extra toetsen
Doel van het project in volgorde van belangrijkheid	Betere leerresultaten en beter contact met de ouders en grotere betrokkenheid van de leerlingen
Wijze van uitvoering	wekelijks
Resultaat uitgevoerde pilot	Minder schooluitval, betere leerresultaten, beter contact ouders met de school en grotere betrokkenheid van leerlingen met de school

Jeroen Bosch College	Sint-Jans Lyceum
17	20
Turks en Marokkaans	Marokkaans
brugklassers	brugklassers
11	9
N.nvt	Tutoren getraind
Turks en Marokkaans	Nederlands
8 1 mentor op 2 leerlingen	16 1 mentor op 2 leerlingen
Houdt controle op sociaal welbevinden van leerling. Legt huisbezoek af.	Houdt controle op sociaal welbevinden van leerling. Legt huisbezoek af.
Naast de coördinator docent voor dagelijkse gang van zaken	N.v.t
Tweewekelijks. Aanwezig bij de lessen. Contact met de coördinator en de docent voor de dagelijkse gang van zaken	Om de 3 á 4 weken. Aanwezig bij de lessen. Contact met de coördinator
Nulmeting, eindmeting Controle rapporten	Nulmeting, eindmeting Controle rapporten
Beter leerresultaten en beter contact met de ouders en grotere betrokkenheid van de leerlingen	Grotere betrokkenheid van de leerlingen. Beter leerresultaten en beter contact met de ouders
tweewekelijks	Eens in de drie vier weken . Tussendoor individueel mailcontact tussen tutor en leerling
Minder schooluitval, betere leerresultaten, beter contact ouders met de school en grotere betrokkenheid van leerlingen met de school	Minder schooluitval, betere leerresultaten, beter contact ouders met de school en grotere betrokkenheid van leerlingen met de school

INTERVIEW SOUMIA HOUZMALI TUTOR HERVION COLLEGE

Soumia Houzmali zit in 3 vmbo op het Hervion College. Zij is tutor binnen het project.

Hoe ben je bij het project betrokken geraakt? Een vriendin van mij was al tutor en zij heeft mij geïntroduceerd. Ze vertelde dat je anderen mag helpen en dat jezelf ook geholpen wordt met je huiswerk en je vragen. Ik heb het toen met mijn moeder besproken en zij vond het een goed iets dat ik jongere meisjes wat zou leren.

Hoelang werk je bij dit project als tutor? Pas sinds begin dit schooljaar.

Is het je eigen tijd? Ja

Wat heb jezelf aan het project? Het leukste en beste voor mij is dat andere mensen komen vertellen over hun vervolgopleiding. Op deze manier heb ik een nieuwe keuze kunnen maken. Eerst dacht ik: "Ik ga na het vmbo de zorg in, maar nu weet ik het zeker: ik kies voor de havo en word daarna leraar." Door mijn tutorschap leer ik ook vragen stellen aan de leerlingen en ik leer hoe je iets aan een ander uitlegt. Verder zit je hier met leerlingen die jonger zijn en mensen die ouder zijn. Het is altijd gezellig.

Ik kijk om me heen en ik zie allemaal Marokkanen. Vind je het belangrijk dat het allemaal Marokkanen zijn met wie je hier samen bent? Het maakt me niet uit: het gaat om het individu. Of het nou Nederlandse of Marokkaanse mensen zijn, dat maakt geen verschil.

Jij draagt een hoofddoek de andere meisjes niet, maakt dat wat uit? Neen, we zijn hier echt een groep. Ik heb niet eens door dat ik er anders uitzie.

Als je nu zelf vragen hebt over je studie naar wie ga je dan? Ik ga direct naar de mentor. Zij vertellen precies hoe ik iets moet aanpakken.

Hoeveel leerlingen heb je onder je hoede? Twee meisjes: Zaineb en Nabila.

Is het belangrijk dat het meisjes zijn? Dat wel: meisjes stellen makkelijker vragen aan meisjes dan aan jongens.

Is dat iets Marokkaans? Ik denk het wel. Je hebt geleerd met meisjes te praten.

Vinden jouw leerlingen het leuk hier? Je hoopt van wel. Maar je kunt ook zien dat ze het leuk hebben, want ze zijn heel aardig tegen elkaar. Verder komen ze heel trouw iedere week.

Komen ze snel met vragen naar je toe? Jawel, ze schamen zich niet om iets te vragen.

Heb je een training gehad voor deze begeleiding? Ik niet, maar ik heb dat ook niet zo nodig. Ik praat makkelijk met mensen en vraag ook altijd door. Als ik vastloop, ga ik naar de mentor.

Snap je de stof goed, die je moet uitleggen? Ja, per slot ben je ouderejaars. Ik heb het zelf allemaal al gehad.

INTERVIEW MET HAN WEIJER COÖRDINATOR VAN HET PROJECT OP HET HERVION COLLEGE

Wat is eigenlijk het doel van het project voor het Hervion College? Voor de onderbouw is het doel de allochtone leerlingen te begeleiden bij het leren “leren” en het leren huiswerk maken. Voor de bovenbouw is het doel de allochtone leerlingen extra te begeleiden bij hun sectorkeuze. We hebben hier op school vier sectoren: techniek, zorg, economie en groen en het is belangrijk dat de leerlingen weten waarvoor ze kiezen. Voor allochtone leerlingen is het een issue dat ze bewust tot een keuze komen.

Hoe wordt dat doel dan bereikt binnen het project? Alle leerlingen onderbouw die meedoen, hebben een tutor toegewezen gekregen. Dit is een derde of vierdejaars van ons met dezelfde allochtone achtergrond. Deze tutor helpt wekelijks met het huiswerk en de vragen, die de onderbouwleerling heeft.

Daarnaast is er een mentor, die op afstand begeleidt. Hij/zij houdt huisbezoeken. Ik heb per e-mail met de mentoren contact en hoor van hen als er iets aan de hand is of als er iets is waar de school wat mee moet.

Daarnaast komen wekelijks de beide projectmedewerkers Karim en Samir langs om te kijken of het project goed loopt.

Omdat ik het zelf wat te druk heb, om het project echt goed te volgen heb ik

twee stagiaires als extra begeleiding op het project gezet. Abdel en Sara zijn beiden Marokkaans. Ze geven aan mij verslag over het didactische verloop van het project. Ze houden een leerlingvolgsysteem bij en bespreken met de tuto-ren het onderwijsaanbod per huiswerkklas.

Is de huiswerkklas wekelijks? De begeleiders en de tuto-ren mogen zelf de tijd bepalen. Gekozen is voor 1 keer per week en om de 2 weken wordt er een test afgenomen, om te kijken of de leerlingen vooruit gaan.

Wordt het doel bereikt? Sinds we het project uitvoeren, nu drie jaar, merken we dat er minder uitval is onder de Marokkaanse leerlingen. Ook merken we dat er een grotere betrokkenheid is van Marokkaanse leerlingen met de school en dat ook de ouders zich meer verbonden voelen met de school.

Ik vind het project erg waardevol. Zo waardevol dat ik het project zou willen uitbreiden met autochtone leerlingen met weinig kansen. We zijn nu op school aan het nadenken over deze integratie-pilot. Ik wil echter blijven waken dat de Marokkaanse leerlingen een kans krijgen elkaar te vinden binnen deze school. Het project is juist een succes door de segregatie. Het feit dat Marokkaanse be-gleiders, mentoren en tuto-ren Marokkaanse leerlingen begeleiden, betekent vooruitgang. Je kunt culturele problemen bij scholing alleen begrijpen als je zelf uit die cultuur komt.

Hoe is vastgesteld dat de leerresultaten van de Marokkaanse leerlingen verbeteren? We hebben een nulmeting gehouden op betrokkenheid en op rapportcijfers. Het vervolgonderzoek wees uit dat de betrokkenheid was vergroot bij de deel-nemende leerlingen en dat ook de rapportcijfers beter waren.

Zijn er nu nog verbeterpunten aan te geven voor het project? Ik denk het wel: er moet hard gewerkt worden aan een doorvlochten programma. Nu komen veel leerlingen nog voor de lol en de gezelligheid, maar we zouden leerlingen meer moeten bieden dan alleen huiswerkbegeleiding. We zouden ze bijvoorbeeld moeten begeleiden naar goede films, boeken en sites, zodat hun interesse ver-breedt. We hebben hier een unieke kans, omdat de groep bij elkaar zit. De eer-ste aanzet is al gemaakt: we nodigen oud-leerlingen uit om te vertellen over hun beroepskeuze en hun keuze van vervolgopleiding. Verder hebben Abdel en Sara samen een inhoudelijk programma samengesteld.

INTERVIEW MET SAMIR SOLO EN KARIM EL BARKAOUI PROJECTMEDEWERKERS SMJH VAN HET EERSTE UUR

Wat houdt jullie werk binnen het project in? Als je het heel simpel wil zeggen: hebben wij de algehele leiding. We bewaken de voortgang van het project, hebben contact met de drie scholen die het project feitelijk uitvoeren, werven de mentoren buiten de scholen en wijzen mentoren aan leerlingen toe, houden het contact met de mentoren, organiseren de ouderavonden en begeleiden de ouderavonden, organiseren de beroepsmiddagen voor de leerlingen en de tutores, zorgen voor de training van de tutores en voeren de nulmetingen en evaluatiemetingen uit. Samen met de SMJH is dit project opgezet en georganiseerd en wij bewaken de voortgang

Eigenlijk zou je kunnen zeggen, dat jullie staan voor de organisatie? Ja, het slagen van het project is voor ons heel belangrijk. We vinden het namelijk belangrijk dat Marokkaanse jongeren binnen het voortgezet onderwijs meer kansen krijgen en dat er langzaam wordt afgerekend met de vele vooroordelen die er ten aanzien van Marokkaanse jongeren en vooral jongens bestaan.

Vinden jullie het belangrijk dat het project door Marokkaanse begeleiders wordt begeleid? Samir: “Ik denk het wel. Opmerkelijk is dat je meteen weet waar Marokkaanse ouders mee zitten. Bijvoorbeeld: “Als ik als enige vrouw zo’n ouderavond bezoek, moet ik dan wel blijven.” “Wij kunnen met zo’n vrouw praten en haar vertellen waarom het belangrijk is dat ze blijft.”. “Verder kennen we erg

Karim en Samir

goed de verschillen tussen de Marokkaanse cultuur en de Nederlandse. In Nederland nodig je mensen schriftelijk uit, in Marokko bel je ze kort tevoren ook nog even op.” “Er is ook nog een grote onzekerheid bij Marokkaanse ouders. Kun je die school wel zomaar binnenlopen. Wij weten hoe je die onzekerheid weg kunt nemen.

Karim: “In Nederland zijn veel gezinnen op zichzelf. In principe bemoei je je niet met de opvoeding van de kinderen. In Marokko vindt de opvoeding veel meer in de gemeenschap plaats. De mentoren, die op ouderbezoek kwamen, werden dan ook hartelijk ontvangen. Sommigen zijn werkelijk huisvriend geworden. Ze slaan zo een brug tussen de ouders en de school.”

Is het makkelijk om mentoren te vinden? Karim: “Het is bijzonder lastig om mentoren te vinden. Je moet posters ophangen bij hbo-instellingen en universiteiten, maar daar ben je er nog niet mee. Alle contacten inzetten, overal waar je komt werven! Het lukt uiteindelijk wel, maar ik denk dat de school die volgend schooljaar begint contact moet zoeken met ons.

Zijn jullie nog beschikbaar voor het project volgend jaar? Het SMJH heeft tot en met dit jaar geld gekregen voor de financiering van de pilot. Dit geld komt onder andere van Equal, organisatie gelijke rechten en kansen binnen de Europese Gemeenschap. Nu die geldkraan dicht gaat, houdt ons werk als projectmedewerkers ook op. Dus in principe zijn we niet meer beschikbaar, maar we blijven nog aanspreekbaar als ‘vliegende keeper.’

Vinden jullie het belangrijk dat het project voortgang vindt? Jazeker, uit onze metingen komt naar voren dat ouders en leerlingen meer betrokken zijn geraakt bij de school en verder zie je de schoolresultaten erg vooruit gaan.

Vind je dat iedere school op dezelfde manier het project moet uitvoeren? Neen, de wijze van uitvoeren moet passen bij de onderwijsvisie van de school. Je ziet dat nu ook het Sint-Jans Lyceum heeft een totaal andere invulling als het Jeroen Bosch College en het Hervion College. Dat is een goede zaak.

Vind je het een nationaal of een internationaal aan te bevelen project? Wij vinden het een internationaal aan te bevelen project. Begin december zijn we naar Italië gegaan, om met anderen onze ervaringen uit te wisselen. Het zou zonde zijn als na dit jaar het project zou stoppen.

HOOFDSTUK 2:

Organisatie van een Mentor - Tutor Project

- 2.1 de jaarplanning: opzet en uitvoering
- 2.1.1. de planning en de voorbereiding van het project
- 2.1.2. de planning en de uitvoering van het project
- 2.2 personele bezetting, faciliteiten en kosten van het project
- 2.3 veel voorkomende vragen

Sterker dan bij welk ander project geldt hier de organisatie: jaarplanning, weekplanning, taaktoekenning aan de afzonderlijke uitvoerders zijn randvoorwaarden waarmee het succes van het project wordt ingeluid. Hoofdstuk 1 laat zien dat de organisatie van een *Mentor - Tutor Project* ook een inspanning van de school vraagt: coördinatoren moeten vrijgemaakt worden, trainers moeten worden ingehuurd, ruimtes moeten worden vrijgeroosterd, mentoren moeten worden geworven en aangesteld, etcetera. De grootte van de inzet kan variëren en hierdoor zullen eventuele kosten ook variabel zijn. Al deze aspecten zullen we nader in dit hoofdstuk uitwerken. Verder wijzen we in dit hoofdstuk op mogelijkheid voor subsidieaanvragen.

2.1 DE JAARPLANNING: OPZET EN UITVOERING

Het *Mentor - Tutor Project* heeft tot doel allochtone leerlingen in de eerste jaren van het voortgezet onderwijs te begeleiden bij hun studie, zodat ze niet vroegtijdig de school verlaten, zodat resultaten verbeteren en ze op school een thuisgevoel krijgen. Het project richt zich dus niet alleen op de 'zwakke' allochtone leerlingen, maar ook op die allochtone leerlingen die potentieel hebben. Hiervoor moet gezocht worden naar begeleiders met eenzelfde allochtone achtergrond. Een dergelijk project goed laten verlopen, vraagt een gedegen opzet. In deze paragraaf is daarom een planningsoverzicht opgenomen, waarin taken, geplande tijd, inzet en tijdsperiode zijn af te lezen, voorafgaande en gedurende het schooljaar.

Wie aan het begin van een schooljaar een goed project wil draaien, moet in mei - juni voorafgaande aan het schooljaar al plannen.

2.1.1 De planning en de voorbereiding van het project

De eerste taak op de jaarplanning is het omschrijven van de taken van de coördinator. Deze leider van het project heeft een aantal duidelijk afgebakende taken:

1. Hij of zij verzorgt de inschrijving van de pupillen (eerste – of tweedejaars leerlingen van de school van allochtone afkomst);
2. Hij/ zij zoekt mentoren en tutoren aan;
3. Hij/zij zoekt naar een trainer voor de mentoren en tutoren;
4. Hij/zij plant een trainingsdag voor de mentoren en tutoren;
5. Hij/zij regelt 2 ouderavonden: avond 1 is een voorlichtingsavond en avond 2 is een evaluatieavond
6. Hij/zij coördineert een bulletin over het project;
7. Hij/zij maakt een jaarplanning, waarbij wekelijks of twee wekelijks een mentor – tutor bijeenkomst wordt gepland;
8. Hij /zij coördineert een onderzoek naar de voortgang van de deelnemende leerlingen, waarbij een nulmeting, een tussenmeting en een eindmeting worden gehouden;
9. Hij/zij informeert de docentenvergadering over de voortgang van het project.

Tweede taak in de voorbereiding is het toekennen van tijd, geld en faciliteiten aan het project. Wekelijks of twee wekelijks moet er een lokaal worden vrijgeroosterd voor de projectbijeenkomsten, tutoren moeten worden uitgeroosterd en voor hun taak worden gecompenseerd. Mentoren komen van buiten het instituut en moeten worden bekostigd. Er moeten uren toegekend worden aan de coördinator.

Op jaarbasis is dit: 400 uur voor de coördinator; 80 uur per mentor. Het toekennen van taken aan mentoren en de coördinator is een uitvoerende taak voor de directeur.

De derde taak in de voorbereiding is de aanstelling van een coördinator. Ook dit is een taak van de directeur. Over de aanstelling van de coördinator kan verschillend gedacht worden. Een school heeft 3 keuzes. Op de meeste scholen werken meestal al coördinatoren. Deze mensen zijn verantwoordelijk voor een onderbouw of bovenbouw van een school. De school kan ervoor kiezen deze bestaande coördinator ook de taak voor de uitvoering en de organisatie van het *Mentor - Tutor Project* te geven. Een andere, tweede mogelijkheid is de allochtone docent binnen de schoolgemeenschap de taak geven. Vanuit de eigen situatie kan hij of zij de allochtone leerlingen benaderen. Verder heeft

hij of zij een voorbeeldfunctie. Veel pleit voor het aanstellen van deze docent als leider van het project, maar dit is geen must. Affiniteit met het project en haar doel is wel voorwaarde. Als derde keuze kan de school besluiten iemand apart aan te stellen in de vorm van een projectmedewerker. In dit laatste geval kiest men voor de huidige projectvorm. Deze projectmedewerker komt van buiten de school. Hij/zij organiseert en begeleidt het *Mentor - Tutor Project*, omdat hij verder geen andere werkzaamheden heeft, heeft de aangestelde projectleider alle tijd.

Zeer belangrijk is bij de keuze te laten meewegen of de gekozen persoon affiniteit heeft met andere culturen en betrokken is bij de voortgang van allochtone leerlingen. De vraag van affiniteit ligt er, omdat van de aangewezen coördinator gevraagd zal worden zich in te lezen in de cultuur van zijn allochtone leerlingen. Zoals in hoofdstuk 1 te lezen is, is de betrokkenheid ook wezenlijk voor het welslagen van het project.

Als het gaat om de keuze voor een aparte coördinator dan wel een extra taak toe te kennen aan de functie van een bouwcoördinator is het belangrijk rekening te houden met een toekenning van 400 tot 500 uur op jaarbasis. Het opstarten van een project vraagt altijd meer uren, toch mag van een gemiddelde van 400 uur worden uitgegaan. Het totale aantal docenturen op jaarbasis is 1649 uur. 400 uur is dus een kwart baan. De coördinator start hiervoor het project op, stelt het inhoudelijke vast, coördineert twee ouderavonden, heeft een wekelijkse bijeenkomst met de tutores, schrijft verslagen over de voortgang, informeert de directeur, schrijft samen met de tutores een maandelijks bulletin, houdt een nulmeting, tussenmeting en eindmeting en evalueert uiteindelijk het project.

De vierde taak is het aanstellen van de mentoren. Deze taak ligt bij de coördinator. Voor de mentoren gaat men op zoek buiten de school. Gezocht wordt naar mentoren met dezelfde culturele achtergrond als de leerlingen. Zij kennen de cultuur van de leerlingen, spreken de taal van de ouders en hebben een belangrijke bemiddelende rol, waar het gaat om ouders en school en een goede sturende rol als we het hebben over aansturen van pupillen en tutores. We denken aan allochtone studenten met een pedagogische achtergrond binnen het hbo of de universiteit. Eén mentor op twee of drie leerlingen. Voor het huidige project lopen zo 'n 7 à 10 mentoren mee. Voorkeur verdient een vrouwelijke en een mannelijke mentor.

Voor de uitvoering van het project moet wekelijks twee uur worden berekend. De mentor houdt zich tijdens deze uren bezig met ouderbezoeken of bezoekt

de huiswerkklas. Dit komt neer op 40 lesweken maal 2 uur, omgerekend 80 uur op jaarbasis. De mentoren wordt ook gevraagd aanwezig te zijn op de ouderavonden. Dit betekent dat de mentoren voor 90 uur op jaarbasis moeten worden aangesteld.

De vijfde taak is een aanvraag voor bijdrage in de projectkosten. Hiervoor kan een projectplan worden ingediend bij het ministerie van onderwijs. Een taak die uitgevoerd wordt door de directeur.

De zesde taak is een overleg tussen directie en coördinator, waarbij afspraken gemaakt worden over nulmeting en de planning in het uitvoeringsjaar.

2.1.2 De planning en de uitvoering van het project

In deze paragraaf zullen de taken lopende het project worden genoemd. Bij iedere taak gaan we in op de uitvoering.

Taak 1: de organisatie van de ouderavonden

Voorafgaande aan de inschrijving wordt er een ouderavond voor de betrokken ouders belegd. De ouderavond wordt gehouden om aan de ouders het doel van het project en de opzet en uitvoering duidelijk te maken. Een tolk is dan ook gewenst voor de niet- Nederlands sprekende ouder.

De organisatie is een taak voor de coördinator, maar het is zaak ook de mentoren bij de organisatie te betrekken. Op de avond zelf zijn naast de coördinator ook de mentoren aanwezig.

TIP

Allochtone Nederlanders hebben een andere manier van omgaan met uitnodigingen. Is bij de Nederlander de brief de enige en volledige uitnodiging; de allochtone medeburger wil ook graag persoonlijk worden uitgenodigd: bel de avond voor de belegde ouderavond en meld dat je het op prijs stelt dat de ouders komen.

TIP

Een PowerPoint tonen op de ouderavond is een prima vorm om doelen en opzet uiteen te zetten, maar hou in de gaten dat dit een van de weinige momenten is waarop allochtone Nederlanders elkaar binnen de school ontmoeten. Geef dus: ruimte voor gesprek en uitwisseling.

TIP

Over het algemeen komen op deze avond meer mannen dan vrouwen af. Vrouwen zijn in de Marokkaanse cultuur niet gewend bij mannen te gaan zitten. Mocht u ontdekken dat er maar een enkele vrouw aanwezig is, nodig haar nadrukkelijk uit te blijven en laat de mentoren of een vrouwelijke collega met haar in gesprek gaan.

TIP

Maak aan de ouders duidelijk dat het project geen veredelde huiswerkklas is, maar dat het de leerlingen de mogelijkheid biedt te praten over hun schoolervaringen. Het gaat vooral om het je thuis voelen op school. Mentoren en tutoren hebben hierbij een voorbeeldfunctie. Aan het einde van het schooljaar wordt een evaluatieavond belegd voor de ouders. Indien er belangstelling voor bestaat, kan er ook in het midden van het schooljaar nog een informatieavond worden belegd.

Taak 2 : de inschrijving van de leerlingen

Na de ouderavond in september, uiterlijk oktober van het nieuwe leerjaar volgt de inschrijving van de leerlingen. Deze inschrijving wordt uitgevoerd door de coördinator; hij/zij is ook verantwoordelijk voor de selectie.

De inschrijving staat in principe open voor alle allochtone leerlingen. Natuurlijk kun je als school kiezen voor een bepaalde etnische groepering. Belangrijk is dat je als school kunt inspelen op cultuur en achtergrond van de gekozen groep. De inschrijving van de pupillen is een taak van de coördinator.

29

Taak 3 : het zoeken naar tutoren

Op grond van het aantal ingeschreven pupillen wordt er gezocht naar tutoren. We gaan uit van 1 tutor op 3 leerlingen. Het heeft voorkeur om te zoeken naar

tutoren met eenzelfde culturele achtergrond als de pupillen. Tutoren worden gezien als grote broers en zussen; er is dus sprake van een vertrouwelijke band. Eenzelfde cultuurachtergrond maakt het gemakkelijk om dat vertrouwen te geven. Toch zien we in hoofdstuk 1 dat diezelfde culturele achtergrond niet voorwaardelijk hoeft te zijn. Wel is het van belang om zowel mannelijke als vrouwelijke tutoren aan te nemen: vrouwelijke pupillen vinden het fijner om een vrouwelijke tutor te hebben.

Tutoren moeten worden gevonden in de derde of vierde klassen van het vmbo, de havo of het vwo. Er kan gekozen worden voor het ophangen van affiches in de school, waarbij de leerlingen worden uitgenodigd om zich op te geven voor het tutorschap, of de coördinator kan leerlingen benaderen voor de functie van tutor.

Uiteindelijk stelt de coördinator de tutoren aan. Bij de aanstelling wordt aan de tutoren een voorstel gedaan voor een kleine vergoeding of vrijstelling. Verder worden de taken omschreven en wordt hen verteld dat ze deel zullen nemen aan een training. Aan het einde van het gesprek is het voor de tutor volstrekt duidelijk dat hij / zij 2 uur in de week zal begeleiden en 1 uur in de vier weken intervisie heeft met de coördinator. Daarnaast zal hij eenmalig een half dagdeel een training “studiebegeleiding” krijgen. We rekenen voor de tutor met 90 tot 95 uur op jaarbasis bij een wekelijkse bijeenkomst.

Taak 4 : het opzetten van de nulmeting

Wie wil weten of een project ook echt effect heeft, moet een nulmeting uitvoeren. Met deze nulmeting meten we het sociaal-emotionele welbevinden op de school van de leerlingen. Door middel van een interview en observaties bekijken we de volgende punten:

- De betrokkenheid met de school; we kijken hier naar de binding van de leerlingen met de school;
- De participatie in de school; in hoeverre doen de leerlingen actief mee met activiteiten op school? wat is hun rol? waar doen ze mee en waar laten ze het afweten?
- Hoe staat het met het zelfvertrouwen van de allochtone leerlingen?
- We beschrijven het schoolklimaat; daarvoor worden autochtone, allochtone leerlingen en docenten geïnterviewd.
- We toetsen de betrokkenheid van de ouders bij de school.

30

Deze nulmeting wordt gehouden in september (begin schooljaar); er volgt een eindmeting in mei-juni (eind schooljaar). In februari kan er gekozen worden voor een tussenmeting.

Deze metingen moeten aantonen of het sociaal-emotioneel welbevinden van de allochtone leerlingen op de school door het project wordt verbeterd en of de betrokkenheid van de school met de ouders vergroot. Het opzetten van de meting is een taak van coördinator.

Taak 5: de training van de tutores

Er wordt een trainingsdag georganiseerd. Deze training bestaat uit 1 dagdeel. Het doel van de training is aan tutores duidelijk maken wat de taken van een tutor zijn; duidelijk wordt wat je zeker wel of niet doet als tutor. Aan de hand van rollenspellen wordt aan de tutores geleerd hoe ze met pupillen gesprekken moeten voeren. Bij deze training wordt rekening gehouden met de extraverte, aandachtvretende leerling en de introverte, zwijgzame leerling.

Taak 6: Roostering van het project

Deze taak, die hoort bij de coördinator, is vrij eenvoudig. Een keer per week of twee weken wordt er één of twee uur vrijgeroosterd. Het is het makkelijkste als het project wordt opgenomen in het rooster. Hierdoor wordt het project gezien als een onderdeel van de leerlijn van de school. Er zal wekelijks een lokaal gereserveerd moeten worden voor het project.

Taak 7: De uitvoering van het project

De inhoud van het programma wordt gemaakt door de coördinator en de tutor. De eerste taak is het invullen van het jaarprogramma. Zoals we in hoofdstuk 1 schreven is een afwisseling van huiswerkklas en themaklas inspirerend voor de leerlingen. Er kan gekozen worden voor een maandelijks thema. Het doel van het project is naast het verbeteren van onderwijsresultaten, de band tussen leerlingen en school te vergroten.

De tweewekelijkse of wekelijkse huiswerkklas heeft twee doelen: 1. Begeleiding bij het huiswerk en 2. Intervisiegesprekken met de pupillen.

Voor de themaklas is een afwisselend programma nodig, bijvoorbeeld: een middag over beroepen en vervolgopleiding, een spelmiddag, een sportmiddag, een culturele ontmoetingsmiddag, een presentatiemiddag.

2.2 PERSONELE BEZETTING, FACILITEITEN EN KOSTEN VAN HET PROJECT

2.3.1 personele bezetting

De coördinator krijgt 300 tot 400 uur op zijn taakbelasting. Er worden afhankelijk van het aantal allochtone leerlingen 1 of 2 mentoren van buiten aangetrokken. Mentoren zijn allochtone hbo-studenten of universitaire studenten. Deze mentoren worden voor 90 uur aangetrokken. Daarvoor zetten ze didactisch en inhoudelijk het project op. Mochten ze ook de nulmeting opzetten en uitvoeren en de evaluatie uitwerken, dan wordt de mentor aangetrokken voor 160 uur.

Op iedere 2 of 3 allochtone leerlingen wordt 1 tutor aangesteld; dit is een allochtone leerling van de school uit 3 of 4 vmbo, havo of vwo. De tutor wordt voor 90 uur ingezet. Compensatie kan worden gevonden door dit project te laten gelden als een profielwerkstuk, waarbij de leerlingen een ervaringsverslag schrijven.

2.3.2 faciliteiten en kosten

Wekelijks moet er voor twee uur een lokaal ingeroosterd worden voor het project. De school moet drie avonden worden opengesteld voor ouderavonden. De bijeenkomsten zijn gesteld op anderhalf uur met een uitloop van een half uur. Maandelijks zal er een bulletin uitkomen over de voortgang van het project. Ook zullen er brieven naar de ouders worden gestuurd. De school stelt tutoren en mentoren in de gelegenheid gebruik te maken van middelen en faciliteiten om de brieven en bulletins uit te geven.

2.3 VEEL VOORKOMENDE VRAGEN

- *Moeten er altijd meerdere mentoren worden aangesteld?* Ja, de hoeveelheid ligt aan de grootte van de populatie die meedoet aan het project. Bij 20 of meer studenten is het aan te raden te kiezen voor één mentor op twee leerlingen. Dit betekent het aanstellen van 10 mentoren.
- *Moeten de mentoren zowel mannelijk als vrouwelijk zijn?* Mentoren hebben een voorbeeldrol voor pupillen en tutoren. Het is daarom aan te raden, zowel een vrouw als een man aan te stellen.
- *Wie bewaakt de kwaliteit en de voortgang van het project?* De coördinator is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteit en de voortgang van het project. Hij of zij brengt maandelijks verslag uit aan de directeur.
- *Moeten de tutoren dezelfde allochtone achtergrond hebben als de pupillen?* Idealiter wel, maar men kan er ook voor kiezen om andere allochtone leerlingen in te zetten.
- *Moeten de uren voor het project steeds op hetzelfde uur worden ingeroosterd?* Probeer steeds dezelfde uren in te roosteren; dit geeft de pupil structuur.
- *Moet de nulmeting gehouden worden onder alle allochtone leerlingen of alleen onder de leerlingen die meedoen aan het project?* De nulmeting kan gehouden worden onder alle allochtone leerlingen. Op deze manier krijgt men een goed beeld van de betrokkenheid van de allochtone leerlingen met de school.
- *Houden mentoren huisbezoeken?* Huisbezoeken zijn niet verplicht, maar zijn zeer aan te raden. Dit geeft de ouders extra vertrouwen in de school en in de begeleiding van de school. In hoofdstuk 1 leest u hoe belangrijk huisbezoeken gevonden worden en wat voor banden eruit ontstaan.

JUNI

AUGUSTUS

Taak directeur	Taak coördinator
<p>Aanstellen coördinator en taken doorspreken</p> <p>Budgettering project</p> <p>Aanvraag subsidie</p> <p>Informereren Docenten – vergadering Voorstel aan de docenten – vergadering de tutores de kans te geven het project te laten gebruiken in een profielwerkstuk</p> <p>Overleg met de mentoren en de coördinator over het project en de eerste bijeenkomst en de ouderavond en de jaarplanning</p>	<p>Overleg met de directeur en de coördinator over het project en de eerste bijeenkomst en de ouderavond en de jaarplanning</p> <p>werven van mentoren</p>
	<p>schrijven van uitnodiging voor ouderavond te plannen in september</p> <p>In overleg met mentoren schrijven van uitnodiging ouderavond</p> <p>Zoeken naar tutores: 1 tutor op 3 leerlingen</p> <p>Coördineren nulmeting</p> <p>randvoorwaarden opzetten voor een maandelijks bulletin over het project</p>

Taak mentoren	Taak tutoeren
	Training begeleiding leerlingen

JAARAGENDA

SEPTEMBER

OKTOBER T/M DECEMBER

Taak directeur	Taak coördinator
	<p>Opzetten ouderavond</p> <p>Dag voor de ouderavond ouders persoonlijk mondeling benaderen</p> <p>Uitvoeren ouder avond</p> <p>Inschrijven pupillen</p> <p>Opzetten nulmeting</p> <p>Ontvangst leerlingen en uitvoering nulmeting</p> <p>Opzetten en schrijven van bulletin nummer 0; mentoren stellen zichzelf voor in de krant en promoten het project</p>
<p>Informereren Docenten – vergadering over de voortgang van het project en de uitkomsten van de tussen –meting en de tweede bijeenkomst met de ouders (uite voeren in december)</p>	<p>Wekelijks overleg voorbereiding huiswerkklassen en themaklassen met de tutoren</p> <p>Overleg met de mentoren over de bijeenkomsten met de ouders en de uitvoering van de tussenmeting</p> <p>Schrijven van het bulletin</p> <p>Tussentijdse meting uitwerken</p>

Taak mentoren	Taak tutoeren
<p>Aanwezig zijn ouderavond</p> <p>Intervisie mentoren en tutoeren over de bijeenkomsten voor het project</p>	<p>Tutores stellen zichzelf voor aan de leerlingen en de ouders in het bulletin</p> <p>intervisie mentoren en tutoeren over de bijeenkomsten voor het project</p>
<p>Paar keer huiswerk-classes bezoeken</p> <p>Regelmatig huisbezoeken afleggen</p> <p>Overleg met de coördinator over de bijeenkomsten met de ouders</p>	<p>Uitvoeren wekelijkse bijeenkomsten Project: begeleiden op leerstof, structuur bieden, problemen signaleren, contactpersoon binnen de school</p> <p>Tussentijdse meting uitvoeren en/ of toetsen</p>

JANUARI T/M JUNI

Taak directeur	Taak coördinator
<p>Informereren Docentenvergadering over de voortgang van het project en de uitkomsten van de eindmeting en de derde en laatste bijeenkomst met de ouders (uit te voeren in juni)</p>	<p>Wekelijks overleg voorbereiding huiswerkklassen en themaklassen met de tutoeren</p> <p>Overleg met de mentoren over de derde bijeenkomst met de ouders en de uitvoering van de eindmeting</p> <p>Schrijven van het bulletin</p>

Taak mentoren	Taak tutoeren
<p>Paar keer huiswerk-classes bezoeken</p> <p>Regelmatig huisbezoeken afleggen</p> <p>Overleg met de coördinator over de derde en laatste bijeenkomst met de ouders en de uitvoering van de eindmeting</p>	<p>Uitvoeren wekelijkse bijeenkomsten Project:</p> <p>begeleiden op leerstof, structuur bieden, problemen signaleren, contactpersoon binnen de school</p>

JAARAGENDA

HOOFDSTUK 3:

De didactiek van de lessen binnen het Mentor - Tutor Project

Praten met leerlingen, gesprekken voeren, vraagt een goede gespreksdidactiek. Je moet kunnen doorvragen en kunnen aansluiten bij wat de leerlingen zeggen, maar je moet vooral goed kunnen luisteren.

Het is belangrijk als tutor en mentor een goed pedagogisch klimaat te bewerkstelligen, want alleen in een veilig klimaat kunnen de leerlingen zich uitspreken. Werken aan een veilig klimaat betekent, openen met een kennismakingsbijeenkomst met verschillende kennismakingsspellen.

Hieronder vindt u voorbeelden van good practise, zowel van een kennismakingsbijeenkomst als van een huiswerkklas en een themaklas.

3.1 DE KENNISMAKINGSBIJEENKOMST:

De eerste kennismaking van de leerlingen met elkaar en met hun tutoren en mentoren.

Deze eerste bijeenkomst heeft als doel de leerlingen op een ontspannen manier kennis te laten maken met elkaar. Hiervoor kunnen allerlei algemene kennismakingsspellen worden gebruikt, maar er kan ook worden gekozen voor een cultureel kennismakingsspel.

Hieronder volgen 3 algemene kennismakingsspellen en 1 cultureel kennismakingsspel.

De algemene spellen:

1. Alle leerlingen noemen hun naam en een hobby. Nadat alle namen en hobby's genoemd zijn, krijgt een leerling een krant in zijn hand. Hij/zij moet de krant aan iemand geven en dan meteen de naam en de hobby noemen.
2. Alle leerlingen noemen hun naam en hun geboortestad. Nadat alle namen en geboortesteden zijn genoemd, gaan de leerlingen alfabetisch op geboorteplaats zitten.

3. De leerlingen staan in groepen van drie. Een leerling staat in het midden. Hij/zij doet zijn ogen dicht en laat zich als een plank naar voren vallen. Een leerling vangt de vallende leerling op en duwt hem in de armen van de andere leerling. Variant: twee leerlingen: een is geblinddoekt, de andere leerling leidt de geblinddoekte leerling rond. Dit kan door te sturen en door al sprekend te leiden.

Het culturele kennismakingsspel:

Iedere leerling krijgt een oproep een foto van zichzelf mee te nemen en een foto van het gebied, waar hij/zij oorspronkelijk vandaan komt. Alle foto's worden door elkaar op een tafel gelegd. Iedereen staat rond de tafel en probeert de foto's bij elkaar te zoeken. Als een paar goed bij elkaar is gelegd, vertelt de eigenaar van de foto's iets over zichzelf en zijn land van afkomst.

3.2 DE HUISWERKKLAS

Bij de wekelijkse huiswerkklassen zijn de tutores aanwezig. De mentoren kunnen aanwezig zijn. Het is goed hier een afspraak over te maken met elkaar. De huiswerkklas heeft als eerste doel: leerlingen te helpen bij hun huiswerk. Het tweede doel van deze bijeenkomst is de leerlingen bewust te maken van leergedrag en leerstijl

3.2.1. De eerste huiswerkklas:

De eerste huiswerkklas is bedoeld om de leerlingen te laten nadenken over hun leergedrag.

In een kringgesprek worden over de volgende onderwerpen gesproken:

- vragen stellen in de klas;
- de onderwerpen tijdens de verschillende lessen
- de lachmomenten
- wat is moeilijk

42

Vragen stellen in de klas:

Bij dit onderwerp is het van belang dat de leerlingen zich bewust worden van hun vraaggedrag tijdens de les. De volgende vragen worden voorgelegd: als je iets niet begrijpt, stel je dan de vraag tijdens de les, na de les of denk je het

antwoord krijg ik nog weleens? Voor veel allochtone leerlingen is vragen stellen een drempel. Vragen stellen hoort niet bij hun cultuur. Het moet dus geleerd worden. Tijdens deze gespreksronde gaat het erom de leerlingen te laten nadenken over hun vraaggedrag. Doorvragen is daarom heel belangrijk. Je kunt daarbij gebruik maken van hypothetische voorstellen: “Als je, zou je dan ? Wie is het met dit voorstel eens? Kun je ook uitleggen waarom je dit denkt? Er kan ook gebruik gemaakt worden van open vraagstelling: “Wie voelt zich weleens onrustig als hij/zij een vraag stelt, om iets uitgelegd te krijgen? Is dat gevoel bij alle lessen of is het beperkt tot sommige vakken? Wat kun je doen als je zo onrustig voelt?

De onderwerpen tijdens de verschillende lessen:

Het doel bij deze schrijfronde is de leerlingen te laten ontdekken hoe geconcentreerd ze zijn tijdens lessen. De leerlingen krijgen een blad voor zich. Boven aan de pagina schrijven ze een les, bijvoorbeeld: wiskunde. Vervolgens schrijven ze in steekwoorden wat er is gebeurd en verteld, tijdens deze les. Hoeveel inhoud kunnen ze nog onthouden? Er volgt een uitwisseling tussen de leerlingen. Ze lezen elkaars blad en stellen elkaar vragen, bijvoorbeeld: hoe het komt dat je juist deze inhoud herinnert. Hoe kun je ervoor zorgen dat je meer onthoudt van een les?

De lachmomenten:

De momenten dat je kunt lachen in een les, leer je het best! Een rondje waar heb je vandaag of deze week om kunnen lachen in de lessen.

Wat is moeilijk:

Iedereen schrijft vijf vakken op die moeilijk gevonden worden. De tutores maken een inventarisatie. Vervolgens wordt er in de grote groep van gedachte gewisseld over de mogelijke aanpak van deze vakken. Wat zou jij doen als je dit vak moeilijk zou vinden? Of: hoe kun je iemand helpen die moeilijkheden heeft met dit vak. Er volgt een korte evaluatie: de leerlingen wordt gevraagd of ze iets aan de tips hebben.

3.2.2 De reguliere huiswerkclassen

Een tutor krijgt twee leerlingen toegewezen. Hij/zij bespreekt het huiswerk met deze twee leerlingen. Er komen vragen naar voren als: hoe pak je de taak “huiswerk maken, huiswerk leren” aan? Zijn er onderdelen bij die je moeilijk

vindt? Hoe ga je dit probleem aanpakken? De tutor verwijst naar de eerste huiswerkles. Daar heeft de leerling aangegeven wat hij moeilijk vindt.

De eerste lessen gaan over *planning van huiswerk*. Je hebt een aantal dagen om de taak uit te voeren of juist niet; het moet de volgende dag al af. Hoe plan je zo'n taak in je weekschema in? Om een dergelijk timemanagement goed gerealiseerd te krijgen, gaat de tutor in gesprek met de leerlingen over de thuissituatie.

De volgende vragen komen aan bod:

- Wat doe je als je thuiskomt? Heb je hobby's, die je gaat uitoefenen? Ga je naar een club? Help je je vader of moeder thuis? Of speel je met je broers of zussen? Zijn je vader en moeder thuis? Moet je oppassen na schooltijd? Gaan er vrienden van school mee naar huis?
- Is er een plek in huis waar jij rustig kunt leren? Heb je een eigen kamer? Als je een kamer deelt, heb je dan afgesproken wanneer jij kunt leren op die kamer?
- Is het gezellig thuis? Komen er veel mensen op visite en vind je het leuk om daarbij te zijn?
- Wat vertel je je ouders over school? Vertel je alleen dat wat goed gaat of vertel je ook over de vakken, die je moeilijk vindt?
- Zijn er mensen thuis, die je kunnen helpen als je het moeilijk hebt met een vak?

Afhankelijk van de antwoorden maak je samen met de leerlingen een planning voor het huiswerk en leerwerk. Er kan worden afgesproken dat bepaald leer – en/of maakwerk tijdens de reguliere huiswerkklassen wordt gemaakt. Er wordt ook afgesproken dat de gemaakte planning zal worden geëvalueerd en indien nodig aangepast. De leerling moet zelf tevreden zijn met zijn werkschema: een opgelegd schema werkt niet.

Na de planning pakken we tijdens de reguliere huiswerkklassen de *samenwerking* bij de kop. De huiswerkklas wordt geopend met een kringgesprek over samenwerken. De volgende vragen komen aan bod:

- Wat vind je van samenwerken met anderen?
- Bij welke vakken zou je wel willen samenwerken? Wat verwacht je dan van degene met wie je samenwerkt? Wat verwacht je iemand anders te kunnen bieden?
- Kunnen jongens met meisjes samenwerken en andersom? Hoe weet je dat die samenwerking wel of niet werkt?
- Zou je samen met iemand voor een proefwerk willen leren? Wat voor afspraken zou je dan samen moeten maken?

Het gesprek wordt gevoerd door de tutor, maar hij of zij laat zijn eigen mening achterwege. De mentoren zijn aanwezig en helpen later tijdens de bijeenkomst bij de samenwerkingsopdracht.

Na het kringgesprek wordt gekeken naar het huiswerk. De leerlingen worden in groepen van 3 gezet en ze helpen elkaar met het maken van het huiswerk. Ze geven elkaar uitleg of ondersteunen met voorbeelden. Ieder groepje heeft een tutor, die het proces in de gaten houdt. Hij/zij kan de leerlingen taken geven op het moment dat een groep dit niet goed afspreekt. Bijvoorbeeld: leerling 1 is kapitein: hij/zij leest de huiswerktaak op; leerling 2 is navigator: hij/zij legt uit hoe ze de taak zou uitvoeren; alle leerlingen kunnen op de aanpak van de navigator reageren; leerling 3 is secretaris: hij/zij schrijft het uiteindelijke antwoord op. Het is de bedoeling dat per huiswerkopdracht de leerlingen wisselen van functie.

Allochtone leerlingen zijn niet gewend om samen te werken. Het nut van een samenwerking moet nog voor hen blijken. Verder zullen allochtone leerlingen niet uit zichzelf samenwerken met de andere sekse: meisjes zoeken meisjes op en jongens zoeken jongens op. Door in een huiswerkklas een samenwerkingsopdracht te geven, waarbij meisjes en jongens moeten samenwerken, leren de leerlingen op een gelijkwaardige manier met elkaar te werken.

Doel van deze les is naast het leren samenwerken, het uitwerken van een huiswerkopdracht.

Net als bij de lessen rond het timemanagement, het plannen van het huiswerk, reserveer je ook voor het onderwerp samenwerken (Coöperatief leren) een aantal lessen.

Het derde en laatste onderwerp voor de reguliere huiswerkklas is *de leertaak*. De tutoren zitten met hun leerlingen bij elkaar en stellen vragen over de wijze waarop er geleerd wordt voor een proefwerk. De volgende vragen komen aan de orde:

- Hoe leer je woorden uit een vreemde taal? Doen jullie het allebei op dezelfde manier? Waarom vind je dit zo'n fijne manier? Wil je overhoord worden? Hoe gaat zo'n overhoring dan? Denk je dat er een andere manier is om woorden uit een vreemde taal te leren?
- Als je iets moet leren voor Nederlands, wat moet je dan leren? Hoe pak je dat aan? Dezelfde vragen kunnen gesteld worden voor wis – en natuurkunde, biologie, aardrijkskunde en geschiedenis.

Het doel van deze vraagstelling is dat leerlingen doorkrijgen dat sommige onderdelen van vakkennis zich richt op reproductie en andere onderdelen van vakkennis inzicht vragen en analytisch vermogen. Oplossingsgericht denken,

analytisch denken vraagt een andere leerstijl dan reproductief weergeven. De tutores proberen de leerlingen te leiden bij hun leertaak en hen door te laten denken als het gaat om het verzinnen van oplossingen, wanneer de inzichtelijke leertaken niet lukken.

Suggesties kunnen zijn:

- Vraag je leraar de opgave nog eens uit te leggen;
- Vraag een medeleerlinge de opgave uit te leggen;
- Lees samen met je tutor het theorieboek en kijk samen met hem / haar of je het begrijpt
- Ben je iemand die door concrete voorbeelden de stof makkelijker begrijpt. Vraag om een concreet voorbeeld bij je leraar.

Tijdens deze huiswerkklas pakken de leerlingen een leertaak bij de kop. Ze krijgen hiervoor een bepaalde tijd. Er wordt kort geëvalueerd op het geleerde door de mentor. Dit gebeurt weer klassikaal.

3.3. DE THEMAKLASSEN:

Eens in de vier weken is er een themabijeenkomst. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd door de coördinator. Onderwerpen voor deze bijeenkomsten kunnen zijn:

- beroepskeuze: wat kan ik worden? Wat wil ik worden?
- Deelname binnen de school
- ik en mijn computer
- Sport en spel
- Op zoek naar de goede film, het juiste boek, de goede site.

Voor sommige van deze themabijeenkomsten worden experts van buitenaf aangetrokken. Zoals je in hoofdstuk 1 kunt lezen, zijn voor de themaklas “beroepskeuze” oud-leerlingen van de school gevraagd, die vertellen over hun beroepskeuze en hun ervaringen op het mbo en hbo. Uiteraard gaat het hier om oud-leerlingen van allochtone afkomst.

46

beroepskeuze: wat kan ik worden? Wat wil ik worden?

Het doel van deze bijeenkomst de leerlingen te laten nadenken over hun toekomstige school en beroepskeuze. Het moet duidelijk worden dat je de middelbare school een tussenstation is. Straks kies je voor een vervolopleiding:

wat kun je dan verwachten en wat wil je eigenlijk worden? Hebben al veel allochtonen voor jou gekozen voor dat beroep?

Deelname binnen de school

Op een school gebeurt meer dan alleen maar lesgeven: er worden feesten georganiseerd; er is een leerlingenraad en iedere klas heeft zijn klassenvertegenwoordiger. Hoe doe je hieraan mee? Waarom zou je je hiervoor opgeven? Wat gebeurt er in een leerlingenraad?

Voor deze bijeenkomst worden leerlingen uit de verschillende geledingen uitgenodigd. Zij vertellen over de activiteiten die zij verrichten en de tijd die dat kost.

Aan het eind van de bijeenkomst worden twee leerlingen aangewezen om een vergadering van de leerlingenraad bij te wonen

Ik en mijn computer

Een expert wordt gevraagd te komen vertellen over de mogelijkheden van de computer. Welke websites zijn interessant? Zijn er speciale websites voor allochtonen? Wat zijn weblogs? Wat zijn adequate zoekmachines?

Deze bijeenkomst vindt plaats in een computerlokaal. Het zijn vooral allochtone meisjes die nog wereldvreemd reageren als het om computers gaat.

Sport en spel

Er vindt een inventarisatie plaats van de sport- en spelactiviteiten die de leerlingen beoefenen. Er wordt een lijst van sport- en spelmogelijkheden binnen de school bekeken, bijvoorbeeld: schaken, dammen, risk, triviant, etc als het om spel gaat. volleybal, basketbal, voetbal, handbal, slagbal, hardlopen etc als het om sport gaat. Er worden data vastgesteld waarop er door de hele groep aan een sportactiviteit of een spelactiviteit zal worden meegedaan. Te denken valt aan een volleybalmiddag, een tafeltennismiddag, een schaakmiddag, een shogunmiddag etc.

Doelen van deze bijeenkomsten zijn:

1. Meer aandacht voor sport en spel en de karaktervorming die hieruit naar voren komt
2. Het vergroten van de saamhorigheid.

Op zoek naar de goede film, het juiste boek, de goede site

Voor in het lokaal staat een tafel met daarop leesboeken, tijdschriften en dvd's. Er wordt een kringgesprek gehouden over het laatst gelezen boek, het laatst gelezen tijdschrift, de meest bekeken dvd's. Het gaat erom in deze bijeenkomst uit te zoeken, waar de belangstelling van de leerlingen ligt. De tutores doen aanbevelingen. Die aanbevelingen kunnen adviezen zijn voor een goede boekenlijst voor je school, maar ook aanbevelingen van boeken, die je beslist als Marokkaan moet lezen. Hetzelfde geldt voor dvd's, tijdschriften en sites. Er wordt een logboek bijgehouden, waarin de titels van de boeken, sites en dvd's staan genoemd met een korte inhoud.

Natuurlijk kan er ook gekozen worden voor het maken van een eigen website, waarop leerlingen en tutores hun adviezen kwijt kunnen.

In een vervolg les wordt een leerling aangewezen, die zowel over een gelezen boek, een bezochte site en een bekeken dvd een presentatie houdt. Deze presentaties gaan per toerbeurt. Deze activiteit moet geen belasting worden voor de leerling. Daarom kan het gekozen boek aansluiten bij de boekenlijst en moet het voor de leerling duidelijk worden dat zo'n presentatie meteen een proefpresentatie is voor de eigenlijke boekbespreking voor de klas. Ook kunnen er op deze manier boeken worden uitgewisseld, waardoor de slechte lezer zich geholpen voelt bij zijn of haar keuze.

3.4 KLASSENMANAGEMENT EN STRUCTUUR

In het schema bij hoofdstuk 2 lezen we over de taak van de tutor, waar het gaat om het geven van structuur. Structuur vind je meteen terug in de klassenorganisatie.

De coördinator vertelt de tutor dat bij lessen met kringgesprekken de stoelen in de kring klaar moeten staan voor de bijeenkomst begint. Verder is het zaak bij de reguliere huiswerkklassen ervoor te zorgen dat de banken en stoelen in groepsopstelling van vier komen te staan.

48

Bij de themalesen kunnen de banken en stoelen het beste in u-vorm worden neergezet.

De laatste themales rond boeken, dvd's en tijdschriften vraagt een uitgebreide boekentafel, die voor de les klaar moet staan.

Behalve de opstelling van de klas wordt structuur geboden door een tijdsplanning aan te houden. Maak tijdens de reguliere huiswerkklassen duidelijke tijdsaf-

spraken. Bijvoorbeeld: We werken nu aan deze taak voor Nederlands. Daarvoor plannen we 20 minuten in. Daarna spreken we de uitwerking 5 minuten door. Alternatief: we leren die grammatica voor Frans, maar dat proberen we te doen in 10 minuten en dan kijken we wat we hebben onthouden. Door deze tijdsstructuur wordt van de leerlingen verwacht dat ze hun werk plannen en wordt hen duidelijk wat hun leerstijl is en wat het effect van die stijl van leren is. Dit vraagt extra aandacht van de tutor en de coördinator zal dan ook in het begin de tutores hierop moeten trainen.

3.5 VEEL VOORKOMENDE VRAGEN

- *Moeten meisjes pupillen een vrouwelijke tutor hebben?* Dit is aan te bevelen. Allochtone meisjes spreken zich makkelijker uit tegenover een vrouwelijke allochtone tutor
- *Moeten de tutores van dezelfde allochtone nationaliteit zijn als de pupillen?* Dit hoeft niet, maar als er een mogelijkheid is tutores van eenzelfde nationaliteit te vinden dan heeft dit aanbeveling
- *Moeten de lessen wekelijks worden gegeven?* Voor de continuïteit hebben wij voor een wekelijkse bijeenkomst gekozen, maar dit hoeft niet. Zie de invulling van het Hervion College in hoofdstuk 1.
- *Moeten voor de themalessen experts van buitenaf worden aangetrokken?* Wij vinden van wel. Alleen op deze manier laat je het maatschappelijk belang van je vraag zien.
- *Hoe houd je de ouders betrokken?* Hiervoor wordt er maandelijks een bulletin uitgegeven, waarin de ouders kunnen lezen: welke activiteiten er hebben plaatsgevonden en waarin ze reacties van leerlingen kunnen vinden. Verder bezoeken de mentoren geregeld de huiswerkbijeenkomsten en kunnen ze tijdens het huisbezoek met de ouders over de inhoud van deze lessen praten.

activiteiten	Taak coördinator	Taak tutor
Kennismakings-bijeenkomst	Bereidt deze les samen met de tutores voor. De mentoren zijn aanwezig.	Bereiden deze les samen met de coördinator voor en voeren de les uit
Eerste huiswerkles	Bereidt deze les samen met de tutores voor. De mentoren zijn aanwezig.	Bereiden deze les samen met de coördinator voor en voeren de les uit
Reguliere huiswerkklas timemanagement en planning	Bereidt deze les samen met de tutores voor.	Bereiden deze les samen met de coördinator voor en voeren de les uit
Reguliere huiswerkklas samenwerken en de coöperatieve opdracht	Bereidt deze les samen met de tutores voor.	Bereiden deze les samen met de coördinator voor en voeren de les uit
Themaklassen Beroepskeuze: wat wil ik worden?	Bereidt deze les voor en zoekt de experts en nodigt ze uit. Mentoren kunnen aanwezig zijn.	Tutores zijn aanwezig
Themaklassen Deelname binnen de school	Bereidt deze les voor en zoekt mensen bijeen uit de verschillende geledingen van de school, bijvoorbeeld: de leerlingenraad.	Tutores zijn aanwezig
Themaklassen Ik en mijn computer	Bereidt deze les voor en zoekt de experts en nodigt ze uit. Mentoren kunnen aanwezig zijn.	Tutores zijn aanwezig
Themaklassen Sport en spel		Bereiden deze bijeenkomst voor en leggen hem voor aan de coördinator
Themaklassen Op zoek naar de goede film, het juiste boek, de goede dvd en de welkome site		Bereiden deze bijeenkomst samen met mentoren voor en leggen hem voor aan de coördinator

HOOFDSTUK 4

Oud en nieuw naast elkaar; wat zijn de verschillen tussen het oude project en het nieuwe te starten project

Bijna aan het eind van het boek komen we tot een evaluatie. Wat is het oude project? Wat heeft het opgeleverd? Wat wordt het nieuwe project? Wat gaat het opleveren?

Wie oud en nieuw naast elkaar zet, komt tot de ontdekking dat er weinig anders hoeft als we dit project doorzetten. Het initiatief van de Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch, dat zo goed financieel is ondersteund door aanvankelijk de gemeente 's-Hertogenbosch en de provincie en later het Europees Sociaal Fonds kan terecht worden voorgedragen om te worden voortgezet.

Zelfs zonder nog de precieze cijfers van de eindmeting te hebben, kunnen we op grond van persoonlijke verslagen vaststellen dat het doel is bereikt. Leerlingen die deelnamen aan de pilot geven alom te kennen dat het fijne, gezellige bijeenkomsten zijn, waarvoor ze graag op school blijven: de betrokkenheid van deze groep is er. Ouders laten weten eindelijk een beter beeld te krijgen van de studievoortgang van hun kinderen. Vooral het contact met de mentor stellen ze op prijs. Coördinatoren zien dat ze hun allochtone leerlingen beter in beeld krijgen en dat ze op die manier beter op specifieke behoeftes en vragen van de leerlingen kunnen inspelen. Het gestelde doel van de pilot is bereikt.

Wat verandert er in het nieuwe project? Waar kan eventueel nog verder aan gewerkt worden? De grote verandering is wel dat de SMJH het project uit handen gaat geven. Het vele werk dat de projectmedewerkers hebben verricht, waar het gaat om de organisatie en inhoud moet nu worden overgegeven aan de scholen. Dit betekent dat de coördinator binnen het voortgezet onderwijs een belangrijke rol krijgt, Hij/zij moet het opgebouwde gedachtegoed van de pilot van de SMJH oppakken en doorzetten. Alleen als de organisatie nu zal worden doorgetrokken, is het *Mentor - Tutor Project* als begrip een lang leven beschoren. Een leven dat alle allochtone leerlingen in Nederland ten goede zal komen. Scholen zullen financieel moeten investeren in het project; we hopen uit en te na in dit boek te hebben aangegeven dat het *Mentor - Tutor Project*

de kwaliteit van onderwijs aan allochtone leerlingen verbetert.

Rest ons nog in te gaan op de vraag: waaraan in dit project nog eventueel kan worden verder gewerkt? Het begin van een onderwijsmethodiek voor de huiswerk- en themaklassen is uitgewerkt in hoofdstuk 3, maar deze methodiek kan worden uitgebreid. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan het ontwikkelen van een aparte site voor het *Mentor - Tutor Project*, waarop extra boekeninformatie of website-informatie voor allochtone jongeren is te vinden. Het arsenaal aan themalessen kan worden uitgebreid; gezocht kan worden naar extra gastsprekers, etc.

Waar de projectmedewerkers week na week praten met tutores en coördinatoren over de methodiek, wordt het nu de taak van de coördinator met de tutor. Het verder uitwerken van de didactiek en methodiek is de uitdaging voor het onderwijs.

HOOFDSTUK 5

Het Slot

Beginnen we in de inleiding van ons boek een heel verhaal over de kennismaatschappij, dan kan het niet anders of we willen hier ook mee eindigen.

In de multiculturele samenleving, waarin we in Nederland wonen, zijn we aan elkaar verplicht voor elkaar te zorgen. Goed onderwijs is hiervoor het meest duidelijke voorbeeld. Onderwijs, waarbinnen iedereen iets van de eigen cultuur terugvindt, maar waar ook iedereen een inspanningsverplichting heeft.

Jaren van onderwijsresearch hebben uitgewezen dat betrokkenheid met de school, met de docent, met de leerstof en met elkaar leidt tot betere onderwijsresultaten. Het voorbeeld ligt hier voor ons: het tutor -mentor project is in zijn opzet geslaagd, waar het gaat om het kweken van saamhorigheid. De huiswerkklassen en themaklassen waren betekenisvol niet in de minste plaats, omdat men in de eigen taal en vanuit de eigen cultuur werd aangesproken. Schooluitval verminderde aanzienlijk, de schoolresultaten verbeterden. Ouders en leerlingen hebben een plek gevonden in de school.

Behoeft het project dan nergens verbetering? Natuurlijk wel: Han Weijer coördinator van het project op het Hervion College verwoordde het treffend: de didactiek moet uitgewerkt worden, willen we de leerlingen inhoud blijven bieden. Het is bekend dat allochtone jongeren in Nederland vaak laag geschoold zijn. Willen we meer havisten en vwo -ers afleveren, dan ligt binnen dit project de uitdaging: geef de huiswerkklassen en themaklassen een dergelijke inhoud dat je de zone van de naaste ontwikkeling aanspreekt. Eén eerste aanzet is gedaan in hoofdstuk 3 van dit boek.

Dit boek is geschreven om het project te laten voortbestaan. Nu is het aan de verschillende schoolleidingen in het land om het project ook bij hen op school te starten. De investering is duidelijk, maar hopelijk is in dit boek bewezen dat het resultaat er ook naar is. We hopen natuurlijk van harte dat het voorliggende boek als methodiek zal worden gebruikt.

NAWOORD

Als je gevraagd wordt een nawoord te schrijven bij een boek dat gaat over een succesvol project, is het bijna onmogelijk niet in herhaling te treden. Verder weet iedereen dat herinneringen ervoor zorgen dat de waarheid zijn eigen kleur krijgt. Mijn waarheid over dit *Mentor - Tutor Project* is dan ook zeer gekleurd.

Van begin af aan ben ik betrokken geweest bij het opzetten van het project. Aangesproken worden vanuit de eigen cultuur was uitgangspunt, geholpen worden om tot een beter functioneren te komen binnen de Nederlandse cultuur was de drijfveer. Het resultaat ligt er. We weten nu uit metingen dat de betrokkenheid van ouders en leerlingen met de deelnemende scholen is vergroot; we zien duidelijke verbeteringen als het gaat om schoolresultaten en het belangrijkste van alles we zien leerlingen minder uitvallen.

Met trots kijk ik daarom terug naar dit project en ik kan alleen maar hopen dat het initiatief niet hier en nu dood bloeit. Andere scholen voor middelbaar onderwijs roep ik op dit boek ter hand te nemen en de aangeboden organisatie en didactiek over te nemen, om op deze manier het project binnen hun school te laten starten.

Rest mij de scholen, die hebben deelgenomen aan dit *Mentor - Tutor Project* te bedanken: Sint-Jans Lyceum aan het Sweelinckplein in Den Bosch, het Jeroen Bosch College aan de Rompertsebaan en de afdeling aan de Kooikerweg in Den Bosch en het Hervion College aan de Hervensebaan in Den Bosch. Zonder deze scholen had de pilot geen kans gekregen en hadden we niet geweten wat we nu weten dat het project onze allochtone leerlingen op een goede manier voorbereid op de kennismaatschappij.

BIJLAGE 1

OPZET PROGRAMMA HERVION COLLEGE

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 44 donderdag 2 november

Afspraken

- Taakverdeling
- Doelstellingen
- Tijdstip bijeenkomsten
- Tutoren en mentoren uitnodigen

Gebeurtenissen

Afspraak gemaakt met de school. We hebben ook een taakverdeling gemaakt en de introductie voorbereid. Iedereen weet nu wat zijn taken zijn en wat zijn verantwoordelijkheden zijn. De voorlopige mentoren en tutoren zijn bekend. We kunnen een start gaan maken.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 45 donderdag 9 november

Afspraken

- Introductiedag leerlingen
- Alle ouders informeren over aftekenmap.
- De leerlingen worden verdeeld onder een tutor.
- Leerlingen nemen eindresultaten mee van het laatste jaar.
- Volgende week komt de jongerenwerkster van de SMJH.

Gebeurtenissen

Vandaag was een introductiedag voor de leerlingen. De leerlingen kwamen voor het eerst bij elkaar. De meeste leerlingen kenden elkaar al van het jaar daarvoor, omdat ze toen ook aan het project deelnamen. Tijdens dit uurtje

hebben we de leerlingen informatie gegeven over wat we dit jaar met ze willen bereiken. Ook willen we dit jaar de ouders meer betrekken met het project omdat hier veel vraag naar is. Aangezien de meeste tutores vorig jaar examen hadden en van school af gingen wisten we dat we een tekort zouden hebben aan tutores. Een van de belangrijkste taken voor deze periode was daarom ook het werven van de tutores.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SJMH: Samir Solo

Begeleiding SJMH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 46 donderdag 16 november

Afspraken

- Meiden hebben met Karima Khtoura van SMJH afgesproken om zondag 19 november 2006 naar SMJH te gaan.
- Leerlingen gaan over activiteiten nadenken.
- Leerlingen nemen de eerst volgende keer huiswerk mee naar het Mentor Tutor Project.
- De begeleiders zorgen de eerst volgende keer voor een persoon die op het MBO zit.
- Bijeenkomst met ouders organiseren waarbij de aftekenmap besproken wordt.

Gebeurtenissen

Vandaag zijn bijna alle leerlingen aanwezig geweest. We hebben de leerlingen met de mentoren kennis laten maken met Karima Khtoura. Karima was ook aanwezig en is onderdeel van het team. Ze is jongerenwerkster van de SMJH. Dit houdt in dat ze activiteiten organiseert op het gebied van arbeid en onderwijs voor de jongeren in 's-Hertogenbosch. Ze heeft de leerlingen verteld wat ze doet en wat ze met/voor de leerlingen wil gaan doen. Alle leerlingen hebben een enquête ingevuld. Dit hebben we nodig voor de registratie van de leerlingen. We merken dat de leerlingen nu erg enthousiast zijn. Er komen steeds meer leerlingen zich aanmelden. De leerlingen tonen veel belangstelling.

We willen ook met de ouders in contact komen. Onze eerste contact moet over de aftekenmap gaan. We willen niet alle zaken door elkaar halen. Verder kunnen we op deze bijeenkomst meer vertellen over het Mentor Tutor Project. Andere onderwerpen die belangrijk zijn voor de ouders noteren we en kijken we wat we ermee kunnen doen.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 47 donderdag 16 november

Afspraken

- Evaluatie afgelopen periode.
- Op welke dagen gaan we draaien?
- Welke thema kiezen we?

Gebeurtenissen

Vandaag hebben we een afspraak gemaakt om te bespreken hoe wij het dit verder jaar gaan aanpakken. De uitnodiging kwam van het SMJH. Het was vooral om even bij elkaar te komen om te brainstormen. Sommige ideeën die naar boven zijn gekomen kunnen we misschien gaan gebruiken bij het mentor tutor project.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 47 donderdag 23 november

Afspraken

- Onze nieuwe thema is “spiegel van de leerling”. We willen dat de leerlingen zichzelf leren kennen.
- De leerlingen gaan de volgende keer een sterke- en een zwakke analyse over zichzelf maken.
- De leerlingen schrijven over welk vervolgopleiding ze hierna willen gaan doen.
- De leerlingen gaan samen met de tutores huiswerk maken.

Gebeurtenissen

Vandaag zijn veel leerlingen aanwezig geweest. Ik heb een verhaal gehouden over mijn ervaringen op het Hervion College. Ook heb ik het over de vervolgopleiding op het VMBO gehad. Je kon zien dat veel leerlingen met belangstelling luisterden. Ik vertelde over hoe moeilijk het is om een stage te vinden. Er kwamen veel vragen naar voren. Je kon goed zien dat veel leerlingen proble-

men hebben met de keuze voor de vervolgopleiding. Thuisituaties en vrijheid voor later wordt steeds belangrijker. Vooral vrouwen zien problemen tegemoet. Hierop moeten we inspelen. Wat kunnen we voor deze groep betekenen. Er komen steeds meer doelen naar voren.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 48 donderdag 30 november

Afspraken

- De leerlingen nemen allemaal hun aftekenmap mee.
- Volgende keer gaan we de behaalde cijfers bespreken.

Gebeurtenissen

Vandaag staat huiswerkbegeleiding centraal. De leerlingen zitten in groepjes bij elkaar en gaan huiswerk maken. De tutores die we hebben zijn dan aanwezig en kunnen vragen beantwoorden. Tevens zijn de begeleiders aanwezig die gereed staan om vragen te beantwoorden. We hebben de laatste 10 minuten nog gepraat over hun vervolgopleiding. Vorige week hebben de leerlingen namelijk een folder meegekregen waar alle opleidingen in staan. De leerlingen hadden hier nog vragen over, die hier zijn beantwoord.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 49 donderdag 7 december

Afspraken

- De leerlingen nemen allemaal hun aftekenmap mee.
- Volgende keer gaan we de behaalde cijfers bespreken.
- Individuele afspraken ouders.

Gebeurtenissen

Deze week heeft er geen centrale bijeenkomst plaatsgevonden. Deze week hebben we rond de tafel gezeten om de leerlingen individueel te bespreken.

Ook kijken wij naar leerlingen die neigen uit te vallen, hiermee willen we met de ouders een gesprek aangaan. In samenspraak met de ouders hebben we afspraken gemaakt met de leerling, zodat deze leerling optimaal kan presteren.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 49 donderdag 7 December

Afspraken

- Evaluatie afgelopen periode.
- Op welke dagen gaan we draaien?
- Welke thema kiezen we?

Gebeurtenissen

We kiezen voor het thema “keuze vervolgopleiding”. We nodigen Marokkaanse leerlingen van het VMB College om hun ervaringen te komen vertellen. Ook informatie vanuit leerkrachten vanuit de MBO College kunnen we bespreken met de leerlingen.

LOGBOEK

School: Hervion College

Begeleiding SMJH: Samir Solo

Begeleiding SMJH: Karim el Barkaoui

Begeleider Hervion College: Abdel Hamdad

Week 50 Zondag 24 december 2006

Afspraken

- De leerlingen nemen allemaal hun aftekenmap mee.
- Volgende keer gaan we de behaalde cijfers bespreken.
- Individuele afspraken ouders.

Gebeurtenissen

De bijeenkomst van deze week heeft plaatsgevonden in het gebouw van de SMJH. Ook leerlingen van andere scholen waren hierbij aanwezig. We hebben deze dag een film gekeken en gezamenlijk gegeten.

BIJLAGE 2

DE TRAINING VAN DE TUTOREN OP HET SINT-JANS LYCEUM

De inleiding van de training was tevens een kennismaking. De vraag die de trainer aan de tutoren stelde was.

Wat is je naam en waar komt het vandaan en ken je de betekenis ervan?

Dit zorgde voor een leuke en ontspannend begin van de training.

ROLLENSPEL 1:

Er waren 3 rollen, de leerling, de tutor en een als observator. Er gingen 3 groepen van 3 aan de slag met de opdracht.

Het is bij deze opdracht de bedoeling om zo'n eerste gesprek met een leerling na te bootsen (oefenen). De observator kijkt en luistert goed na het gesprek. De observator kan vervolgens dan wat tips of aanwijzingen geven. De rollen worden na een bepaalde tijd gewisseld zo komt iedereen een keer als tutor aan de beurt.

Nabespreking van het rollenspel verliep a.d.h.v de volgende vragen/ opmerkingen van de trainer:

- Wat vind je echt belangrijk om in de eerste gesprek aan bod te laten komen.
- Initiatief in eerste instantie voor de tutor en dan laten draaien.
- Het is belangrijk om te bouwen aan vertrouwen.

Wat doe je als tutor WEL!

- Wat je doet is, huiswerkbegeleiding geven.
- Waar, wanneer, hoe vaak (belangrijk om goed af te spreken)
- Helpt; neemt niet de taken over!
- Navragen, als je er niet bent.
- Doel, prestaties verbeteren van de leerlingen.
- Achtergrond informatie verzamelen en op in spelen.

Wat doe je als tutor absoluut NIET!

- Maakt geen huiswerk
- Informatie doorgeven aan derden (vertrouwenspersoon)

Wat moet er duidelijk naar voren komen tijdens het 1e gesprek.

- Rol van de tutor taak/ regels
- Probleemverheldering (beeld creëren van de manier van huiswerkbegeleiding maken)

ROLLENSPEL 2:

Tijdens dit rollenspel waren weer dezelfde rollen, leerling, tutor en observator. Er werd dit keer geoefend met een leerling die niet zo open is. (zwijg leerling)

Nabespreking:

- Open vragen geven meer informatie, ordent.
- Wat, wanneer, bij wie, hoe vaak oorzaken.
- Wat lukt wel.
- Tips en oplossing of oordelen (moet je niet te snel doen, denk maar aan je ouders)

Wat te doen als een leerling zegt 'weet ik niet?' Dan kun je zeggen 'wat weet je wel?'

Handvaten voor de tutoeren:

- Samir/ Karim
- Docenten
- P. Lurinks
- Mentoren (M&T Project)
- Mentoren

BIJLAGE 4

VERSLAG OVER DE REIS NAAR ITALIË

*Evaluatie: transnationale bijeenkomst Napels december 2006
(door de Nederlandse deelnemers gehouden op 4-02-07).*

Het *Mentor - Tutor Project* wordt ondersteund door het Europees steunfonds Equal. Equal heeft in haar beleid een plan dat de verschillende projecten die op dezelfde vlak aan het werk zijn in Europa een aantal keren in het jaar bij elkaar komen om met elkaar van gedachten te wisselen om zodoende van elkaar te leren. Zo zijn er in het verleden al wat uitwisselingen geweest in Tilburg en Lyon.

Van 13 december tot 17 december 2006 zijn we voor een uitwisseling naar Italië geweest. Het doel van deze studiereis was om informatie uit te wisselen met Frankrijk en Italië. Wat zijn de verschillen? Wat zijn de overeenkomsten? Kunnen we van elkaar leren? Zijn er dingen/ zaken die wij ook in ons project kunnen doen waardoor het beter wordt?

We hebben daar een presentatie gegeven over het *Mentor-Tutor Project* in 's-Hertogenbosch.

CONCLUSIES

- De voorbereiding in Nederland met vrijwel alle deelnemers - drie bijeenkomsten - was goed gegeven het feit dat het programma pas laat in ons bezit was. Er is ook uitgebreid gereageerd op het conceptprogramma en inhoudelijk commentaar gegeven. (De vraag is of de andere transnationale partijen ook als groep voorbereid hebben. De Franse afvaardiging was overigens de helft kleiner dan in de TCA was overeengekomen).
- De presentatie/inleidingen in Napels bleven (te veel) steken op het niveau van presentatie van het eigen nationale project of deelproject. Daarbij waren herhalingen van de vorige bijeenkomsten in Tilburg en Lyon.
- Aan het vergelijken, combineren, enz. van de projecten/instrumenten of delen daarvan - het instrument mentoring stond centraal - kwam de bijeenkomst onvoldoende.
- Over welke doelen aan het einde van de bijeenkomst bereikt zouden moeten worden bestond grote onduidelijkheid.
- Op het eerste gezicht hebben het Franse en Nederlandse project inhoudelijk veel meer raakvlakken dan het Italiaanse voor het maken van vergelijkingen en uitwisselen van ervaring. Het meeste perspectief biedt het vergelijken van mentoring in Frankrijk en Nederland.
- Het vergelijken van het Nederlandse instrument promotieteam en Frans rebond groep zal heel moeilijk gaan aangezien het experiment met de Franse rebond groep op dit moment nauwelijks van de grond lijkt te komen.

- Het bezoeken van de kleinschalige leer-werkplaatsen in Napels vormt een snelle en aansprekende manier kennis te nemen van wat het project nu echt inhoudt.
- Het gebruik van Engels als voertaal van de transnationale samenwerking vormt in het buitenland een grote handicap voor de Nederlandse deelnemers: ze moeten als enige hun gedachten in een vreemde taal uit drukken.
- Het niveau van de deelnemers is verschillend (studenten/werkzoekenden, uitvoerders en beleids/onderzoeks functionarissen) en dat belemmert een optimaal communiceren tussen niveaus.
- Er was een belangrijk verschil tussen de deelnemers in voorbereiding afhankelijk van onder meer de mate van ingelezen zijn en frequentie van deelname aan de verschillende bijeenkomsten.
- Er bestaat een asymmetrische verhouding tussen de drie partners. Het Nederlandse project is de allergrootste en kan daardoor meer capaciteit (geld, professionals) inzetten. De Italiaanse partner is veel kleiner.
- Met name bij de “vaste” deelnemers van de TCA is het wederzijds begrip voor elkaars projecten/ervaringen gegroeid.

AANBEVELINGEN

- De doelstellingen die behaald moeten worden aan het einde van de bijeenkomst moeten van te voren duidelijk worden benoemd en daarover zou overeenstemming moeten bestaan.
- De bijeenkomst moet beter gestructureerd worden en aangestuurd in de richting van de doelstellingen.
- Zo veel mogelijk werken in kleine werkgroepen in plaats van plenaire bijeenkomsten. (Dat vereist overigens wel meer vertalers en andere technische faciliteiten).
- Er is een effectieve (externe) gespreksleider/dagvoorzitter nodig om de zittingen aan te sturen.
- Voor het opstellen van het programma moet de transnationale partijen van te voren gevraagd worden wat hun verwachtingen zijn van het programma, uiteraard binnen het (dwingend) kader van de TCA.
- (Meer) overleg vooraf tussen de projectleiders/ van de nationale partners is een belangrijk onderdeel van de voorbereiding.
- Tijdens de volgende bijeenkomst in Nederland moeten de gasten kennis maken met concrete activiteiten van het Nederlandse project op locatie, zoals acties van promotieteams en mentor/tutor projecten.
- Een activiteit van de volgende bijeenkomst in Nederland zou kunnen zijn een debat georganiseerd door “ORDER”.
- Een mogelijke thema van het debat zou kunnen zijn: allochtone achtergrond mentor is noodzakelijk om een allochtone mentee optimaal te kunnen begeleiden.
- Voor de continuïteit is het belangrijk dat zo veel mogelijk dezelfde personen deel nemen aan de transnationale bijeenkomsten.